

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 12 lipca 2018 r.

Poz. 1339

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 czerwca 2018 r.

w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”¹⁾

Na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. poz. 1566 i 2180 oraz z 2018 r. poz. 650 i 710) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, który stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991, str. 1 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 68, Dz. Urz. UE L 284 z 31.10.2003, str. 1 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 1, t. 4, str. 447 i Dz. Urz. UE L 311 z 21.11.2008, str. 1).

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów
z dnia 5 czerwca 2018 r. (poz. 1339)

**Program działań
mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami
pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu
zanieczyszczeniu**

1. Działania mające na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu

1.1. Stosowana terminologia

Użyte na potrzeby „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, zwanego dalej „Programem”, określenia oznaczają:

- 1) gleba odłogowana (grunt odłogowany) – grunt rolny (użytek rolny) wyłączony z produkcji rolnej, niespełniający wymogów Dobrej Kultury Rolnej, na którym przez rok lub dłużej nie prowadzono działań agrotechnicznych;
- 2) miejsce do przechowywania nawozów naturalnych – zbiorniki na płynne nawozy naturalne (gnojówkę lub gnojowicę), płyta ze zbiornikiem na odciek i instalacją odprowadzającą odciek z płyty do zbiornika lub inne miejsce przechowywania obornika lub pomiotu ptasiego specjalnie przygotowane w tym celu z materiałów szczelnych i nieprzepuszczalnych, zabezpieczających przed przedostawaniem się odcieków do wód lub gruntu;
- 3) nawozy azotowe mineralne – nawozy produkowane z kopalin lub wytwarzane w procesie syntezy, których jednym ze składników jest azot;
- 4) nawozy naturalne – nawozy pochodzące od zwierząt gospodarskich – obornik, gnojówka, gnojowica, pomiot ptasi, przeznaczone do rolniczego wykorzystania, w tym również w formie przetworzonej:
 - a) nawóz naturalny płynny:
 - gnojowica – mieszanina kału i moczu zwierząt z domieszką wody,
 - gnojówka – odciek z obornika (przefermentowany mocz zwierząt),
 - b) nawóz naturalny stały:
 - obornik – mieszanina kału i moczu zwierząt wraz ze ściółką, w szczególności słomą, trocinami lub korą,
 - pomiot ptasi – odchody drobiu z bezściołowego systemu utrzymywania zwierząt gospodarskich;
- 5) produkt pofermentacyjny – płynne lub stałe substancje organiczne powstające w wyniku procesu produkcji biogazu rolniczego w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1269 i 1276);

- 6) równoważnik nawozowy – przelicznik pozwalający określić, w jakim stopniu jednostka azotu pochodzącego z różnych źródeł zadziała tak samo jak jednostka azotu pochodzącego z nawozów azotowych mineralnych;
- 7) teren o dużym nachyleniu – jest to stok o nachyleniu większym niż 10%, co oznacza wzrost pochylenia terenu o 1 m na długości 10 m;
- 8) trwałe użytki zielone – trwałe użytki zielone w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. h rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.);
- 9) uprawy trwałe – uprawy trwałe w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. g rozporządzenia wymienionego w pkt 8;
- 10) uprawy wieloletnie – rośliny uprawiane na gruntach ornych, których okres uprawy wynosi od 2 lat do 4 lat, w szczególności trawy, koniczyny z trawami, lucerny lub truskawki;
- 11) współczynniki przeliczeniowe sztuk rzeczywistych zwierząt gospodarskich na DJP – współczynniki, które są określone w załączniku nr 1 do Programu, umożliwiające przeliczenie sztuk rzeczywistych zwierząt gospodarskich na duże jednostki przeliczeniowe (DJP);
- 12) zwierzęta gospodarskie – zwierzęta w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 2132), z wyłączeniem pszczoł.

1.2. Ograniczenie rolniczego wykorzystania nawozów

1.2.1. Rolnicze wykorzystanie nawozów na glebach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem

1. Do stosowania nawozów na glebach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem stosuje się przepisy art. 20 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2018 r. poz. 1259).
2. Stawy wykorzystywane do chowu lub hodowli ryb mogą być nawożone nawozami naturalnymi lub nawozami azotowymi mineralnymi.

1.2.2. Warunki rolniczego wykorzystania nawozów w pobliżu wód powierzchniowych

1. Nie stosuje się nawozów na gruntach rolnych w pobliżu wód powierzchniowych.
2. Warunek, o którym mowa w ust. 1, dotyczy odległości określonych w tabeli 1.

Tabela 1. Odległości, w jakich nie stosuje się nawozów w pobliżu wód powierzchniowych

Na gruntach rolnych od brzegu:				
Rodzaj nawozu	jezior i zbiorników wodnych o powierzchni do 50 ha	cieków naturalnych	rowów z wyłączeniem rowów o szerokości do 5 m liczonej na górnej krawędzi brzegu rowu	kanalów
Nawozy z wyłączeniem gnojowicy	5 m	5 m	5 m	5 m
Gnojowica	10 m	10 m	10 m	10 m
Na gruntach rolnych od:				
Rodzaj nawozu	brzegu jezior i zbiorników wodnych o powierzchni powyżej 50 ha	ujęcie wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. poz. 1566 i 2180 oraz z 2018 r. poz. 650 i 710)	obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego	
Wszystkie rodzaje nawozów	20 m	20 m	20 m	

3. Jeżeli na gruntach rolnych występuje uprawa roślin, odległości określone w tabeli 1 mogą zostać zmniejszone o połowę w przypadku stosowania nawozów za pomocą urządzeń aplikujących je bezpośrednio do gleby.
4. Jeżeli na gruntach rolnych występuje uprawa roślin, odległości określone w tabeli 1 mogą zostać zmniejszone o połowę w przypadku podzielenia pełnej dawki nawozów co najmniej na 3 równe dawki, przy czym odstęp między zastosowaniem tych dawek nawozu nie może być krótszy niż 14 dni.
5. Nie myje się rozsiewaczy nawozów i sprzętu do aplikacji nawozów oraz nie rozlewa się wody z ich mycia w odległości mniejszej niż 25 m od brzegu zbiorników wodnych, jezior, cieków naturalnych, rowów, kanałów, ujęć wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, oraz obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego.

1.2.3. Warunki rolniczego wykorzystania nawozów na terenach o dużym nachyleniu

1. Nawozów nie stosuje się na terenach o dużym nachyleniu w kierunku wód powierzchniowych w odległościach określonych w tabeli 1, zwiększonych o 5 m.

2. Jeżeli na terenach o dużym nachyleniu występuje uprawa roślin, odległości określone w ust. 1 mogą zostać zmniejszone o połowę w przypadku stosowania nawozów za pomocą urządzeń aplikujących je bezpośrednio do gleby.
3. Jeżeli na terenach o dużym nachyleniu występuje uprawa roślin, odległości określone w ust. 1 mogą zostać zmniejszone o połowę w przypadku podzielenia pełnej dawki nawozów co najmniej na 3 równe dawki, przy czym odstęp między zastosowaniem tych dawek nawozu nie może być krótszy niż 14 dni.
4. W pozostałej części terenu o dużym nachyleniu należy:
 - 1) rozdzielić dawki nawozów azotowych mineralnych, tak aby poszczególne dawki nie przekraczały 100 kg N/ha;
 - 2) stosując nawozy na gruntach ornym, dokonać ich bezpośredniej aplikacji do gleby lub przyorywać lub wymieszać z glebą, a w okresie wegetacyjnym roślin uprawnych – stosować je przy największym zapotrzebowaniu roślin na azot; przyorania lub wymieszania z glebą dokonuje się w ciągu 4 godzin od zastosowania nawozu naturalnego, jednak nie później niż następnego dnia po jego zastosowaniu;
 - 3) uprawiać działkę rolną w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku, stosując odkładanie skiby w górę stoku, o ile pozwala na to wielkość i usytuowanie tej działki rolnej lub przy zastosowaniu konserwujących systemów uprawy zapobiegających wymywaniu, takich jak uprawa uproszczona, uprawa uproszczona pasowa lub uprawa zerowa, z tym że nie dotyczy to działki rolnej mniejszej niż 1 ha, na której stosuje się uproszczony system uprawy.
5. Nie przechowuje się nawozów na terenie o dużym nachyleniu w odległości 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa morskiego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

1.3. Okresy nawożenia

1. Na gruntach rolnych nawozy stosuje się w terminach określonych w tabeli 2.

Tabela 2. Terminy stosowania nawozów

Rodzaj nawozów Rodzaj gruntów	Nawozy azotowe mineralne i nawozy naturalne płynne	Nawozy naturalne stałe
Grunty orne	1 marca – 20 października	1 marca – 31 października

Grunty orne na terenie gmin objętych wykazem stanowiącym załącznik nr 2 do Programu	1 marca – 15 października	
Grunty orne na terenie gmin objętych wykazem stanowiącym załącznik nr 3 do Programu	1 marca – 25 października	
Uprawy trwałe	1 marca – 31 października	1 marca – 30 listopada
Uprawy wieloletnie		
Trwałe użytki zielone		

2. Terminy określone w tabeli 2 dla gruntów ornych, gruntów ornych na terenie gmin objętych wykazem stanowiącym załącznik nr 2 do Programu oraz gruntów ornych na terenie gmin objętych wykazem stanowiącym załącznik nr 3 do Programu nie dotyczą podmiotów, które będą zakładać uprawy jesienią po późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach. Dopuszczalna dawka azotu w wieloskładnikowych nawozach dla zakładanych upraw nie może przekroczyć dawki 30 kg N/ha. Należy szczegółowo udokumentować termin zbioru, datę stosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy.
3. Terminy określone w tabeli 2 dla gruntów ornych, gruntów ornych na terenie gmin objętych wykazem stanowiącym załącznik nr 2 do Programu oraz gruntów ornych na terenie gmin objętych wykazem stanowiącym załącznik nr 3 do Programu nie dotyczą podmiotów, które nie mogły dokonać zbiorów lub nawożenia z uwagi na niekorzystne warunki pogodowe, w szczególności nadmierne uwilgotnienie gleby. Dla tych podmiotów termin graniczny stosowania nawozów to dzień 30 listopada.
4. Terminów określonych w tabeli 2 nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami oraz upraw kontenerowych.
5. Nie stosuje się nawożenia na glebach odłogowanych (gruntach odłogowanych). Przed planowanym zakończeniem odłogowania dopuszcza się zastosowanie nawozów jesienią.

1.4. Warunki przechowywania nawozów naturalnych oraz postępowanie z odciekami

1. Nawozy naturalne płynne i nawozy naturalne stałe przechowuje się w bezpieczny dla środowiska sposób, zapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu.
2. Podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, zapewniają bezpieczne dla

środowiska przechowywanie nawozów naturalnych, wytwarzanych w gospodarstwie rolnym lub przyjętych od innego gospodarstwa rolnego, przez okres, w którym nie jest możliwe ich rolnicze wykorzystanie. Wymaga to zapewnienia powierzchni nieprzepuszczalnych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych stałych oraz pojemności przykrytych, w szczególności osłoną elastyczną lub osłoną pływającą, zbiorników na nawozy naturalne płynne, które powinny posiadać szczelne dno i ściany.

3. W przypadku utrzymywania zwierząt gospodarskich na głębokiej ściółce obornik może być przechowywany w budynku inwentarskim o nieprzepuszczalnym podłożu.
4. Pojemność zbiorników na nawozy naturalne płynne powinna umożliwiać ich przechowanie przez okres 6 miesięcy.
5. Powierzchnia miejsc do przechowywania nawozów naturalnych stałych powinna umożliwiać ich przechowanie przez okres 5 miesięcy.
6. Obliczenie wymaganej pojemności zbiorników lub powierzchni miejsc do przechowywania nawozów naturalnych poprzedza sporządzenie obrotu stada, obliczenie przelotowości zwierząt gospodarskich w grupie technologicznej, a następnie wyliczenie stanów średniorocznych. Wyliczone stany średnioroczne zwierząt gospodarskich przelicza się na DJP. Sposób sporządzania obrotu stada, obliczania sztuk przelotowych zwierząt gospodarskich i stanu średnioroczego tych zwierząt został określony w załączniku nr 4 do Programu. Sposób obliczania wymaganej pojemności zbiorników oraz wymaganej powierzchni miejsc do przechowywania nawozów naturalnych został określony w załączniku nr 5 do Programu. W przypadku gdy wytworzone w gospodarstwie rolnym nawozy naturalne podlegają procesom technologicznym przetwarzania lub przekazaniu, wymagana pojemność zbiorników oraz powierzchnia miejsc do przechowywania nawozów naturalnych może ulec stosownemu zmniejszeniu.
7. Możliwe jest czasowe, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia utworzenia każdej z przyzm, przechowywanie obornika bezpośrednio na gruntach rolnych, przy czym:
 - 1) przyzmy lokalizuje się poza zagłębieniami terenu, na możliwie płaskim terenie, o dopuszczalnym spadku do 3%, w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym, w odległości większej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa morskiego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne;
 - 2) lokalizację przyzmy oraz datę złożenia obornika w danym roku na danej działce zaznacza się na mapie lub szkicu działki, które przechowuje się przez okres 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika;
 - 3) obornik na przyzmy ponownie przechowuje się w tym samym miejscu po upływie 3 lat od dnia zakończenia poprzedniego przechowywania obornika.
8. Pomiotu ptasiego nie przechowuje się bezpośrednio na gruncie przez cały rok.

9. Kiszonek nie przechowuje się bezpośrednio na gruncie. Kiszonki przechowuje się w szczególności w silosach, rękawach foliowych, na płytach lub na podkładzie z folii, sieczki, słomy, lub innego materiału, który pochłania odcieki, oraz pod przykryciem foliowym.
10. Nawozów naturalnych oraz kiszonek nie przechowuje się w odległości mniejszej niż 25 m od:
 - 1) studni lub ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne;
 - 2) linii brzegu wód powierzchniowych oraz pasa morskiego.
11. Podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, dostosują powierzchnię lub pojemność posiadanych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych do wymogów określonych w Programie, w terminie do dnia:
 - 1) 31 grudnia 2021 r. – w przypadku podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie większej niż 210 DJP, w tym podmiotów prowadzących chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior;
 - 2) 31 grudnia 2024 r. – w przypadku podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie mniejszej lub równej 210 DJP.
12. Podmioty przyjmujące nawozy naturalne na podstawie umowy powinny posiadać, w chwili przyjmowania tych nawozów naturalnych, odpowiednią powierzchnię lub pojemność posiadanych miejsc do ich przechowywania w bezpieczny dla środowiska sposób, zapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu.
13. Przed upływem terminów, o których mowa w ust. 11, podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, zapewniają przechowywanie nawozów naturalnych płynnych w szczelnych zbiornikach o pojemności umożliwiającej gromadzenie co najmniej 4-miesięcznej produkcji tego nawozu.
14. Utrzymywanie zwierząt futerkowych w klatkach i bateriach klatek z ażurową podłogą wymaga zabezpieczenia gruntu znajdującego się pod nimi. Zabezpieczenie to należy wykonać szczelną i litą, odporną na mechaniczne uszkodzenia powierzchnią, ukształtowaną w sposób zabezpieczający przedostawaniu się odcieku do wód lub gruntu. Poza systemem pastwiskowym z regularną zmianą zadarnionych kwater, nie umieszcza się klatek dla zwierząt futerkowych z ażurową podłogą bezpośrednio na gruncie.
15. Odchodów zwierząt futerkowych mięsożernych nie miesza się i nie przechowuje się wspólnie z odpadami pochodzącymi z przygotowania paszy dla tych zwierząt.

1.5. Dawki i sposoby nawożenia azotem

1.5.1. Ogólne informacje

1. Wielkość rocznej dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawierającej nie więcej niż 170 kg N w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych ustala się w następujący sposób:
 - 1) ilość nawozów naturalnych wytwarzanych w gospodarstwie rolnym i ilość azotu w tych nawozach należy obliczyć na podstawie stanów średniorocznych zwierząt gospodarskich obliczonych zgodnie z załącznikiem nr 4 do Programu oraz średniej rocznej wielkości produkcji nawozów naturalnych i koncentracji azotu zawartego w tych nawozach, określonych w załączniku nr 6 do Programu;
 - 2) następnie należy zaplanować sposób dystrybucji nawozów naturalnych na poszczególne działki rolne w taki sposób, aby w okresie roku nie przekroczyć dopuszczalnej dawki azotu z nawozów naturalnych w czystym składniku wynoszącej 170 kg N/ha użytków rolnych, przy czym dopuszczalna dawka nawozu naturalnego = $170 \text{ kg N/ha} : \text{zawartość N kg/t lub kg/m}^3$ (zawartość N kg/t lub kg/m^3 należy przyjąć z załącznika nr 6 do Programu lub udokumentowanego badania składu nawozu naturalnego).
2. W przypadku przekazywania nawozów naturalnych obliczenia ilości nawozów naturalnych wytwarzanych w gospodarstwie rolnym i przeznaczonych do przekazania oraz ilości azotu w tych nawozach dokonuje przekazujący.
3. Podmiot prowadzący produkcję rolną oraz podmiot prowadzący działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, sporządza plan nawożenia azotem, albo stosuje maksymalne dawki azotu, o których mowa w Programie.
4. Warunków, o których mowa w rozdziale 1.5.2. i 1.5.3., nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.

1.5.2. Plan nawożenia azotem

1. Podmiot prowadzący produkcję rolną oraz podmiot prowadzący działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, który prowadzi chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior:
 - 1) opracowuje plan nawożenia azotem;
 - 2) może zbyć do 30% gnojówki i gnojowicy do bezpośredniego rolniczego wykorzystania, na podstawie umowy zawartej w formie pisemnej pod rygorem nieważności, a pozostałą

ilość przeznaczyć do produkcji biogazu rolniczego lub zagospodarować na użytkach rolnych, których jest posiadaczem i na których prowadzi uprawę roślin. Strony przechowują zawartą umowę co najmniej przez 3 lata od dnia jej wygaśnięcia.

2. Podmiot prowadzący produkcję rolną oraz podmiot prowadzący działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, posiadający gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych, lub uprawiający uprawy intensywne, których lista została określona w załączniku nr 7 do Programu, na gruntach ornych na powierzchni powyżej 50 ha, lub utrzymujący obsadę większą niż 60 DJP według stanu średniorocznego, opracowuje plan nawożenia azotem.
3. Podmiot, o którym mowa w ust. 1 i 2, prowadzący produkcję rolną oraz podmiot prowadzący działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, który nie zagospodarowuje nawozów naturalnych lub produktów pofermentacyjnych na użytkach rolnych, których jest posiadaczem, nie opracowuje planu nawożenia azotem dla zbywanych nawozów naturalnych lub produktów pofermentacyjnych.
4. Podmiot nabywający nawóz naturalny lub produkt pofermentacyjny do bezpośredniego rolniczego wykorzystania w celu nawożenia lub poprawy właściwości gleby od podmiotu importującego nawóz naturalny lub produkt pofermentacyjny lub od podmiotu, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany do posiadania planu nawożenia azotem.
5. Plan nawożenia azotem opracowuje się odrębnie dla każdej działki rolnej i przechowuje się w gospodarstwie rolnym przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na podstawie tego planu.
6. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, obowiązany do posiadania planu nawożenia azotem:
 - 1) opracowuje ten plan zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej, na podstawie składu chemicznego nawozów oraz potrzeb pokarmowych roślin i zasobności gleb, uwzględniających stosowane odpady i nawozy;
 - 2) uzyskuje pozytywną opinię okręgowej stacji chemiczno-rolniczej, zwanej dalej „okręgową stacją”, o tym planie – nie później niż do dnia rozpoczęcia stosowania nawozu naturalnego lub produktu pofermentacyjnego;
 - 3) doręcza wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska, właściwemu ze względu na miejsce stosowania nawozów naturalnych lub produktów pofermentacyjnych, kopię tego planu, wraz z pozytywną opinią okręgowej stacji o tym planie, nie później niż do dnia rozpoczęcia stosowania nawozu naturalnego lub produktu pofermentacyjnego.
7. Podmiot, o którym mowa w ust. 2, obowiązany do posiadania planu nawożenia azotem opracowuje ten plan z uwzględnieniem sposobu obliczania dawki nawozów azotowych mineralnych – uproszczonego bilansu azotu, który został określony w załączniku nr 8 do

Programu, albo przy zastosowaniu programu nawozowego obejmującego wymagania dla uproszczonego bilansu azotu określonego w załączniku nr 8 do Programu.

8. Podmiot, który jest obowiązany do opracowania planu nawożenia azotem, nie stosuje wyższych dawek nawozów niż wynikające z tego planu.

1.5.3. Maksymalne dawki azotu

1. Podmiot, który nie jest obowiązany do opracowania planu nawożenia azotem, stosuje nawozy w takich dawkach, aby nie przekraczać maksymalnych ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł, które zostały określone w tabeli 14 załącznika nr 9 do Programu, dla upraw w plonie głównym, dla plonów uzyskiwanych w warunkach uregulowanego odczynu gleby, zbilansowanego nawożenia azotem, fosforem i potasem (NPK) i stosowania integrowanej ochrony roślin.
2. Jeżeli podmiot, który nie jest obowiązany do opracowania planu nawożenia azotem, opracuje plan nawożenia azotem, stosuje dawki nawozów zgodnie z opracowanym planem.

2. Sposób dokumentowania realizacji Programu

1. Podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, przechowują:
 - 1) umowy, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu;
 - 2) dokumenty, w których zgodnie z ust. 2 rozdziału 1.3. dokumentuje się termin zbioru, datę stosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy.
2. Podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, na powierzchni większej lub równej 10 ha użytków rolnych lub utrzymujące zwierzęta gospodarskie w liczbie większej lub równej 10 DJP według stanu średniorocznego:
 - 1) posiadają plan nawożenia azotem albo obliczenia maksymalnych dawek azotu;
 - 2) prowadzą ewidencję zabiegów agrotechnicznych związanych z nawożeniem azotem, zawierającą informacje o:
 - a) dacie zastosowania nawozu,
 - b) rodzaju uprawy i powierzchni uprawy, na której został zastosowany nawóz,
 - c) rodzaju zastosowanego nawozu,
 - d) zastosowanej dawce nawozu,
 - e) terminie przyorania nawozu naturalnego, w przypadku zastosowania tego nawozu na terenie o dużym nachyleniu.

3. Ewidencję, o której mowa w ust. 2 pkt 2, prowadzi się w postaci papierowej, w formie zapisów własnych, arkuszy, dzienników lub książki nawozowej, lub w postaci elektronicznej. Wzór ewidencji zabiegów agrotechnicznych związanych z nawożeniem azotem został określony w załączniku nr 10 do Programu.
4. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 i 2, przechowuje się przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na podstawie posiadanego planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu.
5. Przepisów ust. 2–4 nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.

3. Harmonogram rzeczowy i czasowy realizacji środków, o których mowa w art. 104 ust. 2 pkt 1 lit. a–e ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

Harmonogram rzeczowy i czasowy realizacji środków, o których mowa w art. 104 ust. 2 pkt 1 lit. a–e ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, jest określony w załączniku nr 11 do Programu.

4. Załączniki do Programu

Załącznik nr 1 do Programu

Tabela 3. Współczynniki przeliczeniowe sztuk rzeczywistych zwierząt gospodarskich na DJP

Gatunek/grupa technologiczna zwierząt gospodarskich	Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na DJP	Gatunek/grupa technologiczna zwierząt gospodarskich	Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na DJP
Bydło		Kozy	
Buhaje	1,4	Kozy matki	0,15
Krowy	1	Kozłeta do 3,5 miesiąca	0,05
Krowy powyżej 500 kg masy ciała	1,2	Kozłeta od 3,5 miesiąca do 1,5 roku	0,08
Jałówki cielne	1	Pozostałe kozy	0,1
Jałówki powyżej 1 roku	0,8	Tchórze	
Jałówki od 6 miesiąca do 1 roku	0,3	Tchórze samce	0,003
Bydło opasowe powyżej 1 roku	0,9	Tchórze samice	0,0016
Bydło opasowe od 6 miesiąca do 1 roku	0,36	Tchórze młode	0,0008
Cielęta do 6 miesiąca	0,15	Lisy	
Świnie		Lisy pospolite samce	0,017
Knury	0,4	Lisy pospolite samice	0,011
Lochy	0,35	Lisy pospolite młode	0,005
Warchlaki od 2 miesiąca do 4 miesiąca	0,07	Lisy polarne samce	0,020
Prosięta do 2 miesiąca	0,02	Lisy polarne samice	0,016
Tuczniaki, loszki i knurki hodowlane	0,14	Lisy polarne młode	0,006
Konie ras dużych		Jenoty	
Ogiery, klacze, wałachy	1,2	Jenoty samce	0,018
Żrebaki powyżej 2 lat	1	Jenoty samice	0,016
Żrebaki od 1 roku do 2 lat	0,8	Jenoty młode	0,006
Żrebaki od 6 miesiąca do 1 roku	0,5	Norki	
Żrebięta do 6 miesiąca	0,3	Norki samce	0,0042
Konie ras małych		Norki samice	0,0031
Ogiery, klacze, wałachy	0,6	Norki młode	0,0015
Żrebaki powyżej 2 lat	0,5	Nutrie	
Żrebaki od 1 roku do 2 lat	0,35	Nutrie samce	0,009
Żrebaki od 6 miesiąca do 1 roku	0,2	Nutrie samice	0,008
Żrebięta do 6 miesiąca	0,12	Nutrie młode	0,004

Owce		Króliki	
Owce powyżej 1,5 roku	0,1	Króliki samce	0,007
Tryki powyżej 1,5 roku	0,12	Króliki samice	0,007
Jagnięta do 3,5 miesiąca	0,05	Króliki młode	0,004
Jarlaki tryczki	0,08	Szynszyle	
Jarlaki maciorki	0,1	Szynszyle samce	0,0012
Drób		Szynszyle samice	0,0012
Kury, kaczki	0,004	Szynszyle młode	0,0007
Kury do 20 tygodnia	0,0014	Strusie	
Kurczęta brojlery	0,0036	Strusie afrykańskie	0,2
Gęsi	0,008	Strusie Emu i Nandu	0,1
Indyki samce	0,044	Muł	
Indyki samice	0,020		
Przepiórki	0,0003	Muł powyżej 2 lat	0,6
Perlice	0,003	Muł od 1 roku do 2 lat	0,3
Jelenie sika i daniela		Muł do 1 roku	0,1
Byki	0,22	Osiół	
Łanie	0,13	Osiół powyżej 2 lat	0,5
Pozostałe	0,06	Osiół od 1 roku do 2 lat	0,25
Jelenie szlachetne		Osiół do 1 roku	0,07
Byki	0,42	Bawół domowy	
Łanie	0,24	Bawół domowy powyżej 2 lat	0,7
Pozostałe	0,1	Bawół domowy od 1 roku do 2 lat	0,4
Gołębie (mięsne)		Bawół domowy od 6 miesiąca do 1 roku	0,3
Gołębie (mięsne)	0,002	Bawół domowy do 6 miesiąca	0,13
Inne zwierzęta o łącznej masie 500 kg, z wyłączeniem ryb			1

Tabela 4. Wykaz gmin, na terenie których nawozy azotowe mineralne oraz nawozy naturalne płynne można stosować na gruntach ornych w okresie od dnia 1 marca do dnia 15 października

Województwo	Kod gminy	Nazwa gminy
dolnośląskie	0221011	Boguszów-Gorce
dolnośląskie	0205023	Bolków
dolnośląskie	0221042	Czarny Bór
dolnośląskie	0219032	Dobromierz
dolnośląskie	0208011	Duszniki-Zdrój
dolnośląskie	0221053	Głuszycza
dolnośląskie	0206052	Janowice Wielkie
dolnośląskie	0221021	Jedlina-Zdrój
dolnośląskie	0261011	Jelenia Góra
dolnośląskie	0206062	Jeżów Sudecki
dolnośląskie	0207011	Kamienna Góra (gmina miejska)
dolnośląskie	0207022	Kamienna Góra (gmina wiejska)
dolnośląskie	0206011	Karpacz
dolnośląskie	0206021	Kowary
dolnośląskie	0208031	Kudowa-Zdrój
dolnośląskie	0208083	Lądek-Zdrój
dolnośląskie	0208092	Lewin Kłodzki
dolnośląskie	0207033	Lubawka
dolnośląskie	0207042	Marciszów
dolnośląskie	0221063	Mieroszów
dolnośląskie	0208103	Międzylesie
dolnośląskie	0212043	Mirsk
dolnośląskie	0206072	Mysłakowice
dolnośląskie	0208041	Nowa Ruda (gmina miejska)
dolnośląskie	0208112	Nowa Ruda (gmina wiejska)
dolnośląskie	0205052	Paszowice
dolnośląskie	0206031	Piechowice

dolnośląskie	0206082	Podgórzyn
dolnośląskie	0208051	Polanica-Zdrój
dolnośląskie	0208123	Radków
dolnośląskie	0206092	Stara Kamienica
dolnośląskie	0221072	Stare Bogaczowice
dolnośląskie	0208133	Stronie Śląskie
dolnośląskie	0208143	Szczytna
dolnośląskie	0206041	Szklarska Poręba
dolnośląskie	0210021	Świeradów-Zdrój
dolnośląskie	0221082	Walim
dolnośląskie	0226011	Wojcieszów
dolnośląskie	0224073	Złoty Stok
małopolskie	1217022	Biały Dunajec
małopolskie	1205033	Bobowa
małopolskie	1217032	Bukowina Tatrzańska
małopolskie	1215042	Bystra-Sidzina
małopolskie	1211032	Czarny Dunajec
małopolskie	1211042	Czorsztyn
małopolskie	1207032	Dobra
małopolskie	1205011	Gorlice (gmina miejska)
małopolskie	1205042	Gorlice (gmina wiejska)
małopolskie	1210011	Grybów (gmina miejska)
małopolskie	1210042	Grybów (gmina wiejska)
małopolskie	1211052	Jabłonka
małopolskie	1215011	Jordanów (gmina miejska)
małopolskie	1215052	Jordanów (gmina wiejska)
małopolskie	1207052	Kamienica
małopolskie	1210052	Kamionka Wielka
małopolskie	1210062	Korzenna
małopolskie	1217042	Kościelisko
małopolskie	1211062	Krościenko nad Dunajcem

małopolskie	1210073	Krynica-Zdrój
małopolskie	1207011	Limanowa (gmina miejska)
małopolskie	1207072	Limanowa (gmina wiejska)
małopolskie	1211072	Lipnica Wielka
małopolskie	1209022	Lubień
małopolskie	1210082	Łabowa
małopolskie	1211082	Łapsze Niżne
małopolskie	1210092	Łącko
małopolskie	1207082	Łukowica
małopolskie	1205062	Łużna
małopolskie	1215063	Maków Podhalański
małopolskie	1205072	Moszczenica
małopolskie	1207021	Mszana Dolna (gmina miejska)
małopolskie	1207092	Mszana Dolna (gmina wiejska)
małopolskie	1210113	Muszyna
małopolskie	1207102	Niedźwiedź
małopolskie	1211011	Nowy Targ (gmina miejska)
małopolskie	1211092	Nowy Targ (gmina wiejska)
małopolskie	1211102	Ochotnica Dolna
małopolskie	1210133	Piwniczna-Zdrój
małopolskie	1217052	Poronin
małopolskie	1211112	Raba Wyżna
małopolskie	1211123	Rabka-Zdrój
małopolskie	1205082	Ropa
małopolskie	1210152	Rytro
małopolskie	1205092	Sękowa
małopolskie	1207112	Słupnice
małopolskie	1211132	Spytkowice
małopolskie	1215072	Stryszawa
małopolskie	1215021	Sucha Beskidzka
małopolskie	1211142	Szaflary

małopolskie	1211023	Szczawnica
małopolskie	1209082	Tokarnia
małopolskie	1207122	Tymbark
małopolskie	1205102	Uście Gorlickie
małopolskie	1217011	Zakopane
małopolskie	1215082	Zawoja
podkarpackie	1821012	Baligród
podkarpackie	1813012	Bircza
podkarpackie	1817032	Bukowsko
podkarpackie	1821022	Cisna
podkarpackie	1801032	Czarna
podkarpackie	1807023	Dukla
podkarpackie	1813032	Fredropol
podkarpackie	1807102	Jaśliska
podkarpackie	1817042	Komańcza
podkarpackie	1821033	Lesko
podkarpackie	1801052	Lutowiska
podkarpackie	1821042	Olszanica
podkarpackie	1821052	Solina
podkarpackie	1817062	Tyrawa Wołoska
podkarpackie	1801083	Ustrzyki Dolne
podkarpackie	1817073	Zagórz
podlaskie	2001011	Augustów (gmina miejska)
podlaskie	2001022	Augustów (gmina wiejska)
podlaskie	2012012	Bakałarzewo
podlaskie	2001032	Bargłów Kościelny
podlaskie	2002023	Czarna Białostocka
podlaskie	2011013	Dąbrowa Białostocka
podlaskie	2012022	Filipów
podlaskie	2009022	Giby
podlaskie	2011022	Janów

podlaskie	2012032	Jeleniewo
podlaskie	2009032	Krasnopol
podlaskie	2011043	Krynki
podlaskie	2011052	Kuźnica
podlaskie	2001043	Lipsk
podlaskie	2001052	Nowinka
podlaskie	2011062	Nowy Dwór
podlaskie	2001062	Płaska
podlaskie	2012042	Przerośl
podlaskie	2009042	Puńsk
podlaskie	2012052	Raczki
podlaskie	2012062	Rutka-Tartak
podlaskie	2009011	Sejny (gmina miejska)
podlaskie	2009052	Sejny (gmina wiejska)
podlaskie	2011072	Sidra
podlaskie	2011083	Sokółka
podlaskie	2011093	Suchowola
podlaskie	2063011	Suwałki (gmina miejska)
podlaskie	2012072	Suwałki (gmina wiejska)
podlaskie	2001072	Sztabin
podlaskie	2011102	Szudziałowo
podlaskie	2012082	Szypliszki
podlaskie	2012092	Wiżajny
śląskie	2403042	Brenna
śląskie	2402032	Buczkowice
śląskie	2417032	Gilowice
śląskie	2403072	Goleszów
śląskie	2403092	Istebna
śląskie	2417042	Jeleśnia
śląskie	2417052	Koszarawa
śląskie	2417062	Lipowa

śląskie	2417082	Łodygowice
śląskie	2417092	Milówka
śląskie	2417102	Radziechowy-Wieprz
śląskie	2417112	Rajcza
śląskie	2402011	Szczyrk
śląskie	2417122	Ślemień
śląskie	2417132	Świnna
śląskie	2417142	Ujsoły
śląskie	2403021	Ustroń
śląskie	2417152	Węgierska Górka
śląskie	2403031	Wisła
śląskie	2417011	Żywiec
warmińsko-mazurskie	2818022	Dubeninki
warmińsko-mazurskie	2818033	Gołdap
warmińsko-mazurskie	2805032	Kalinowo
warmińsko-mazurskie	2813032	Kowale Oleckie
warmińsko-mazurskie	2806052	Kruklanki
warmińsko-mazurskie	2813043	Olecko
warmińsko-mazurskie	2813052	Świątajno
warmińsko-mazurskie	2813062	Wieliczki

Tabela 5. Wykaz gmin, na terenie których nawozy azotowe mineralne oraz nawozy naturalne płynne można stosować na gruntach ornych w okresie od dnia 1 marca do dnia 25 października

Województwo	Kod gminy	Nazwa gminy
dolnośląskie	0224013	Bardo
dolnośląskie	0202011	Bielawa
dolnośląskie	0214023	Bierutów
dolnośląskie	0225033	Bogatynia
dolnośląskie	0201011	Bolesławiec (gmina miejska)
dolnośląskie	0201022	Bolesławiec (gmina wiejska)
dolnośląskie	0217012	Borów
dolnośląskie	0222013	Brzeg Dolny
dolnośląskie	0208063	Bystrzyca Kłodzka
dolnośląskie	0216013	Chocianów
dolnośląskie	0209011	Chojnów (gmina miejska)
dolnośląskie	0209022	Chojnów (gmina wiejska)
dolnośląskie	0224022	Ciepłowody
dolnośląskie	0213012	Cieszków
dolnośląskie	0223012	Czernica
dolnośląskie	0223022	Długołęka
dolnośląskie	0214032	Dobroszyce
dolnośląskie	0215022	Domaniów
dolnośląskie	0214042	Dziadowa Kłoda
dolnośląskie	0202021	Dzierżoniów (gmina miejska)
dolnośląskie	0202052	Dzierżoniów (gmina wiejska)
dolnośląskie	0216022	Gaworzyce
dolnośląskie	0203011	Głogów (gmina miejska)
dolnośląskie	0203022	Głogów (gmina wiejska)
dolnośląskie	0204013	Góra

dolnośląskie	0216032	Grębobice
dolnośląskie	0201032	Gromadka
dolnośląskie	0212013	Gryfów Śląski
dolnośląskie	0205011	Jawor
dolnośląskie	0219043	Jaworzyna Śląska
dolnośląskie	0215033	Jelcz-Laskowice
dolnośląskie	0204022	Jemielno
dolnośląskie	0203032	Jerzmanowa
dolnośląskie	0223032	Jordanów Śląski
dolnośląskie	0224032	Kamieniec Ząbkowicki
dolnośląskie	0223043	Kąty Wrocławskie
dolnośląskie	0208021	Kłodzko (gmina miejska)
dolnośląskie	0208072	Kłodzko (gmina wiejska)
dolnośląskie	0223052	Kobierzyce
dolnośląskie	0217022	Kondratowice
dolnośląskie	0218012	Kostomłoty
dolnośląskie	0203042	Kotła
dolnośląskie	0213022	Krośnice
dolnośląskie	0209032	Krotoszyce
dolnośląskie	0209042	Kunice
dolnośląskie	0262011	Legnica
dolnośląskie	0209052	Legnickie Pole
dolnośląskie	0210033	Leśna
dolnośląskie	0210011	Lubań (gmina miejska)
dolnośląskie	0210042	Lubań (gmina wiejska)
dolnośląskie	0211011	Lubin (gmina miejska)
dolnośląskie	0211022	Lubin (gmina wiejska)
dolnośląskie	0212023	Lubomierz
dolnośląskie	0212033	Lwówek Śląski
dolnośląskie	0202062	Łagiewniki

dolnośląskie	0218022	Malczyce
dolnośląskie	0219052	Marcinowice
dolnośląskie	0205032	Męcinka
dolnośląskie	0223062	Mietków
dolnośląskie	0214053	Międzybórz
dolnośląskie	0218032	Miękinia
dolnośląskie	0213033	Milicz
dolnośląskie	0209062	Miłkowice
dolnośląskie	0205042	Mściwojów
dolnośląskie	0204032	Niechlów
dolnośląskie	0202073	Niemcza
dolnośląskie	0201043	Nowogrodziec
dolnośląskie	0220013	Oborniki Śląskie
dolnośląskie	0214011	Oleśnica (gmina miejska)
dolnośląskie	0214062	Oleśnica (gmina wiejska)
dolnośląskie	0210053	Olszyna
dolnośląskie	0215011	Oława (gmina miejska)
dolnośląskie	0215042	Oława (gmina wiejska)
dolnośląskie	0201052	Osiecznica
dolnośląskie	0203052	Pęcław
dolnośląskie	0226032	Pielgrzymka
dolnośląskie	0225043	Pieńsk
dolnośląskie	0202033	Pieszycy
dolnośląskie	0202041	Piława Górna
dolnośląskie	0210062	Platerówka
dolnośląskie	0216043	Polkowice
dolnośląskie	0209073	Prochowice
dolnośląskie	0220023	Prusice
dolnośląskie	0216053	Przemków
dolnośląskie	0217032	Przeworno

dolnośląskie	0216062	Radwanice
dolnośląskie	0211032	Rudna
dolnośląskie	0209082	Ruja
dolnośląskie	0223083	Siechnice
dolnośląskie	0210072	Siekierczyn
dolnośląskie	0223073	Sobótka
dolnośląskie	0224042	Stoszowice
dolnośląskie	0219063	Strzegom
dolnośląskie	0217043	Strzelin
dolnośląskie	0225052	Sulików
dolnośląskie	0214073	Syców
dolnośląskie	0221031	Szczawno-Zdrój
dolnośląskie	0211043	Ścinawa
dolnośląskie	0218043	Środa Śląska
dolnośląskie	0219011	Świdnica (gmina miejska)
dolnośląskie	0219072	Świdnica (gmina wiejska)
dolnośląskie	0219021	Świebodzice
dolnośląskie	0226043	Świerzawa
dolnośląskie	0220033	Trzebnica
dolnośląskie	0214083	Twardogóra
dolnośląskie	0218052	Udanin
dolnośląskie	0265011	Wałbrzych
dolnośląskie	0201062	Warta Bolesławiecka
dolnośląskie	0205062	Wądroże Wielkie
dolnośląskie	0204043	Wąsosz
dolnośląskie	0225063	Węgliniec
dolnośląskie	0217053	Wiązów
dolnośląskie	0222022	Wińsko
dolnośląskie	0220042	Wisznia Mała
dolnośląskie	0212053	Wleń

dolnośląskie	0222033	Wołów
dolnośląskie	0264011	Wrocław
dolnośląskie	0226052	Zagrodno
dolnośląskie	0225011	Zawidów
dolnośląskie	0220052	Zawonia
dolnośląskie	0224053	Ząbkowice Śląskie
dolnośląskie	0225021	Zgorzelec (gmina miejska)
dolnośląskie	0225072	Zgorzelec (gmina wiejska)
dolnośląskie	0224063	Ziębice
dolnośląskie	0226021	Złotoryja (gmina miejska)
dolnośląskie	0226062	Złotoryja (gmina wiejska)
dolnośląskie	0219083	Żarów
dolnośląskie	0220063	Żmigród
dolnośląskie	0223092	Żórawina
dolnośląskie	0203062	Żukowice
kujawsko-pomorskie	0401011	Aleksandrów Kujawski (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0401042	Aleksandrów Kujawski (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0419013	Barcin
kujawsko-pomorskie	0402062	Bartniczka
kujawsko-pomorskie	0418022	Baruchowo
kujawsko-pomorskie	0401052	Bądkowo
kujawsko-pomorskie	0403012	Białe Błota
kujawsko-pomorskie	0408022	Bobrowniki
kujawsko-pomorskie	0402022	Bobrowo
kujawsko-pomorskie	0418032	Boniewo
kujawsko-pomorskie	0402011	Brodnica (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0402032	Brodnica (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0418043	Brześć Kujawski
kujawsko-pomorskie	0402042	Brzozie
kujawsko-pomorskie	0412022	Brzuze

kujawsko-pomorskie	0414012	Bukowiec
kujawsko-pomorskie	0461011	Bydgoszcz
kujawsko-pomorskie	0411022	Bytoń
kujawsko-pomorskie	0416012	Cekcyn
kujawsko-pomorskie	0404011	Chełmno (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0404022	Chełmno (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0415011	Chełmża (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0415022	Chełmża (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0418052	Chocień
kujawsko-pomorskie	0418063	Chodecz
kujawsko-pomorskie	0408032	Chrostkowo
kujawsko-pomorskie	0405022	Ciechocin
kujawsko-pomorskie	0401021	Ciechocinek
kujawsko-pomorskie	0415032	Czernikowo
kujawsko-pomorskie	0409012	Dąbrowa
kujawsko-pomorskie	0407022	Dąbrowa Biskupia
kujawsko-pomorskie	0403022	Dąbrowa Chełmińska
kujawsko-pomorskie	0417022	Dębowa Łąka
kujawsko-pomorskie	0403032	Dobrcz
kujawsko-pomorskie	0411032	Dobre
kujawsko-pomorskie	0408043	Dobrzyń nad Wisłą
kujawsko-pomorskie	0414022	Dragacz
kujawsko-pomorskie	0414032	Drzycim
kujawsko-pomorskie	0418072	Fabianki
kujawsko-pomorskie	0419022	Gąsawa
kujawsko-pomorskie	0407033	Gniewkowo
kujawsko-pomorskie	0405011	Golub-Dobrzyń (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0405032	Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0416022	Gostycyn
kujawsko-pomorskie	0402053	Górzno

kujawsko-pomorskie	0462011	Grudziądz (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0406012	Grudziądz (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0406022	Gruta
kujawsko-pomorskie	0407011	Inowrocław (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0407042	Inowrocław (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0418083	Izbica Kujawska
kujawsko-pomorskie	0402073	Jabłonowo Pomorskie
kujawsko-pomorskie	0407053	Janikowo
kujawsko-pomorskie	0419033	Janowiec Wielkopolski
kujawsko-pomorskie	0409022	Jezióra Wielkie
kujawsko-pomorskie	0414042	Jeżewo
kujawsko-pomorskie	0413013	Kamień Krajeński
kujawsko-pomorskie	0410013	Kcynia
kujawsko-pomorskie	0416032	Kęsowo
kujawsko-pomorskie	0404032	Kijewo Królewskie
kujawsko-pomorskie	0408052	Kikół
kujawsko-pomorskie	0401062	Koneck
kujawsko-pomorskie	0403043	Koronowo
kujawsko-pomorskie	0418011	Kowal (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0418092	Kowal (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0405043	Kowalewo Pomorskie
kujawsko-pomorskie	0407063	Kruszwica
kujawsko-pomorskie	0417032	Książki
kujawsko-pomorskie	0408011	Lipno (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0408062	Lipno (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0404042	Lisewo
kujawsko-pomorskie	0414052	Lniano
kujawsko-pomorskie	0418102	Lubanie
kujawsko-pomorskie	0415042	Lubicz
kujawsko-pomorskie	0418113	Lubień Kujawski

kujawsko-pomorskie	0416042	Lubiewo
kujawsko-pomorskie	0418123	Lubraniec
kujawsko-pomorskie	0419043	Łabiszyn
kujawsko-pomorskie	0406033	Łasin
kujawsko-pomorskie	0415052	Łubianka
kujawsko-pomorskie	0415062	Łysomice
kujawsko-pomorskie	0409033	Mogilno
kujawsko-pomorskie	0410023	Mrocza
kujawsko-pomorskie	0410033	Nakło nad Notecią
kujawsko-pomorskie	0401031	Nieszawa
kujawsko-pomorskie	0403052	Nowa Wieś Wielka
kujawsko-pomorskie	0414063	Nowe
kujawsko-pomorskie	0415072	Obrowo
kujawsko-pomorskie	0414072	Osie
kujawsko-pomorskie	0402082	Osiek
kujawsko-pomorskie	0403062	Osielsko
kujawsko-pomorskie	0411042	Osięciny
kujawsko-pomorskie	0407073	Pakość
kujawsko-pomorskie	0404052	Papowo Biskupie
kujawsko-pomorskie	0411053	Piotrków Kujawski
kujawsko-pomorskie	0417042	Płużnica
kujawsko-pomorskie	0414082	Pruszcz
kujawsko-pomorskie	0401072	Raciążek
kujawsko-pomorskie	0405052	Radomin
kujawsko-pomorskie	0411011	Radziejów (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0411062	Radziejów (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0406043	Radzyń Chełmiński
kujawsko-pomorskie	0412032	Rogowo (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0419052	Rogowo (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0406052	Rogóżno

kujawsko-pomorskie	0407082	Rojewo
kujawsko-pomorskie	0417052	Ryńsk
kujawsko-pomorskie	0412011	Rypin (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0412042	Rypin (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0410042	Sadki
kujawsko-pomorskie	0413023	Sępólno Krajeńskie
kujawsko-pomorskie	0403072	Sicienko
kujawsko-pomorskie	0408073	Skępe
kujawsko-pomorskie	0412052	Skrwilno
kujawsko-pomorskie	0403083	Solec Kujawski
kujawsko-pomorskie	0413032	Sośno
kujawsko-pomorskie	0404062	Stolno
kujawsko-pomorskie	0409043	Strzelno
kujawsko-pomorskie	0410053	Szubin
kujawsko-pomorskie	0416052	Śliwice
kujawsko-pomorskie	0414093	Świecie
kujawsko-pomorskie	0406062	Świecie nad Osą
kujawsko-pomorskie	0402092	Świedziebnia
kujawsko-pomorskie	0414102	Świekatowo
kujawsko-pomorskie	0408082	Tłuchowo
kujawsko-pomorskie	0411072	Topólka
kujawsko-pomorskie	0463011	Toruń
kujawsko-pomorskie	0416063	Tuchola
kujawsko-pomorskie	0404072	Unisław
kujawsko-pomorskie	0401082	Waganiec
kujawsko-pomorskie	0414112	Warlubie
kujawsko-pomorskie	0417011	Wąbrzeźno
kujawsko-pomorskie	0412062	Wąpielsk
kujawsko-pomorskie	0408092	Wielgie
kujawsko-pomorskie	0415082	Wielka Nieszawka

kujawsko-pomorskie	0413043	Więcbork
kujawsko-pomorskie	0464011	Włocławek (gmina miejska)
kujawsko-pomorskie	0418132	Włocławek (gmina wiejska)
kujawsko-pomorskie	0401092	Zakrzewo
kujawsko-pomorskie	0402102	Zbiczno
kujawsko-pomorskie	0405062	Zbójno
kujawsko-pomorskie	0415092	Zławieś Wielka
kujawsko-pomorskie	0407092	Złotniki Kujawskie
kujawsko-pomorskie	0419063	Żnin
lubelskie	0611032	Adamów
lubelskie	0614022	Baranów
lubelskie	0605012	Batorz
lubelskie	0602011	Biłgoraj (gmina miejska)
lubelskie	0602032	Biłgoraj (gmina wiejska)
lubelskie	0602042	Biszczka
lubelskie	0615022	Borki
lubelskie	0615032	Czemierniki
lubelskie	0616011	Dęblin
lubelskie	0605032	Dzwola
lubelskie	0608032	Firlej
lubelskie	0602053	Frampol
lubelskie	0602062	Goraj
lubelskie	0614032	Janowiec
lubelskie	0605053	Janów Lubelski
lubelskie	0608042	Jeziorzany
lubelskie	0612023	Józefów nad Wisłą
lubelskie	0612032	Karczmiska
lubelskie	0614043	Kazimierz Dolny
lubelskie	0615042	Kąkolewnica
lubelskie	0616022	Kłoczew

lubelskie	0608063	Kock
lubelskie	0614052	Końskowola
lubelskie	0611042	Krzywda
lubelskie	0614062	Kurów
lubelskie	0612042	Łaziska
lubelskie	0611011	Łuków (gmina miejska)
lubelskie	0611052	Łuków (gmina wiejska)
lubelskie	0608082	Michów
lubelskie	0605063	Modliborzyce
lubelskie	0614083	Nałęczów
lubelskie	0608092	Niedźwiada
lubelskie	0616032	Nowodwór
lubelskie	0608112	Ostrówek
lubelskie	0602112	Potok Górny
lubelskie	0605072	Potok Wielki
lubelskie	0614011	Puławy (gmina miejska)
lubelskie	0614092	Puławy (gmina wiejska)
lubelskie	0615011	Radzyń Podlaski (gmina miejska)
lubelskie	0615062	Radzyń Podlaski (gmina wiejska)
lubelskie	0616043	Ryki
lubelskie	0611062	Serokomla
lubelskie	0611072	Stanin
lubelskie	0616052	Stężycza
lubelskie	0611021	Stoczek Łukowski (gmina miejska)
lubelskie	0611082	Stoczek Łukowski (gmina wiejska)
lubelskie	0607062	Szastarka
lubelskie	0611092	Trzebieszów
lubelskie	0615072	Ulan-Majorat
lubelskie	0616062	Ułęż
lubelskie	0614102	Wąwolnica

lubelskie	0612072	Wilków
lubelskie	0611102	Wojcieszków
lubelskie	0611112	Wola Mysłowska
lubelskie	0607102	Zakrzówek
lubelskie	0614112	Żyrzyn
lubuskie	0809013	Babimost
lubuskie	0803012	Bledzew
lubuskie	0802022	Bobrowice
lubuskie	0801022	Bogdaniec
lubuskie	0809022	Bojadła
lubuskie	0811032	Brody
lubuskie	0810032	Brzeźnica
lubuskie	0802032	Bytnica
lubuskie	0804023	Bytom Odrzański
lubuskie	0805013	Cybinka
lubuskie	0809033	Czerwieńsk
lubuskie	0802042	Dąbie
lubuskie	0801032	Deszczno
lubuskie	0806013	Dobiegniew
lubuskie	0806023	Drezdenko
lubuskie	0861011	Gorzów Wielkopolski
lubuskie	0810011	Gozdnica
lubuskie	0805022	Górzycza
lubuskie	0802011	Gubin (gmina miejska)
lubuskie	0802052	Gubin (gmina wiejska)
lubuskie	0810043	Iłowa
lubuskie	0811043	Jasień
lubuskie	0809043	Kargowa
lubuskie	0801042	Kłodawa
lubuskie	0804032	Kolsko

lubuskie	0801011	Kostrzyn nad Odrą
lubuskie	0804043	Kożuchów
lubuskie	0802063	Krosno Odrzańskie
lubuskie	0807012	Krzeszyce
lubuskie	0811052	Lipinki Łużyckie
lubuskie	0801052	Lubiszyn
lubuskie	0807023	Lubniewice
lubuskie	0808012	Lubrza
lubuskie	0811063	Lubsko
lubuskie	0808022	Łagów
lubuskie	0811011	Łęknica
lubuskie	0810053	Małomice
lubuskie	0802072	Maszewo
lubuskie	0803023	Międzyrzecz
lubuskie	0810062	Niegosławice
lubuskie	0804011	Nowa Sól (gmina miejska)
lubuskie	0804052	Nowa Sól (gmina wiejska)
lubuskie	0804063	Nowe Miasteczko
lubuskie	0809053	Nowogród Bobrzański
lubuskie	0805033	Ośno Lubuskie
lubuskie	0804073	Otyń
lubuskie	0811072	Przewóz
lubuskie	0803032	Przytoczna
lubuskie	0803042	Pszczew
lubuskie	0805043	Rzepin
lubuskie	0801062	Santok
lubuskie	0804082	Siedlisko
lubuskie	0808032	Skąpe
lubuskie	0803053	Skwierzyna
lubuskie	0812013	Sława

lubuskie	0807032	Słońsk
lubuskie	0805053	Słubice
lubuskie	0806032	Stare Kurowo
lubuskie	0806043	Strzelce Krajeńskie
lubuskie	0809063	Sulechów
lubuskie	0807043	Sulęcín
lubuskie	0808042	Szczaniec
lubuskie	0812023	Szlichtyngowa
lubuskie	0810073	Szprotawa
lubuskie	0809072	Świdnica
lubuskie	0808053	Świebódzin
lubuskie	0807053	Torzým
lubuskie	0803063	Trzciel
lubuskie	0809082	Trzebiechów
lubuskie	0811082	Trzebiel
lubuskie	0811092	Tuplice
lubuskie	0801073	Witnica
lubuskie	0812033	Wschowa
lubuskie	0810082	Wymiarki
lubuskie	0809092	Zabór
lubuskie	0808063	Zbąszynek
lubuskie	0862011	Zielona Góra
lubuskie	0806052	Zwierzyn
lubuskie	0810021	Żagań (gmina miejska)
lubuskie	0810092	Żagań (gmina wiejska)
lubuskie	0811021	Żary (gmina miejska)
lubuskie	0811102	Żary (gmina wiejska)
łódzkie	1010012	Aleksandrów
łódzkie	1020043	Aleksandrów Łódzki
łódzkie	1006022	Andrespól

łódzkie	1002022	Bedlno
łódzkie	1001011	Bełchatów (gmina miejska)
łódzkie	1001022	Bełchatów (gmina wiejska)
łódzkie	1016022	Będków
łódzkie	1017012	Biała
łódzkie	1013023	Biała Rawska
łódzkie	1007012	Białaczów
łódzkie	1005022	Bielawy
łódzkie	1014023	Błaszki
łódzkie	1018012	Bolesławiec
łódzkie	1015012	Bolimów
łódzkie	1014032	Brąszewice
łódzkie	1006032	Brójce
łódzkie	1021011	Brzeziny (gmina miejska)
łódzkie	1021022	Brzeziny (gmina wiejska)
łódzkie	1014042	Brzeźnio
łódzkie	1003012	Buczek
łódzkie	1016032	Budziszewice
łódzkie	1014052	Burzenin
łódzkie	1005032	Chąšno
łódzkie	1013032	Cielądz
łódzkie	1010022	Czarnocin
łódzkie	1017022	Czarnożyły
łódzkie	1018022	Czastary
łódzkie	1016042	Czerniewice
łódzkie	1011012	Dalików
łódzkie	1004022	Daszyna
łódzkie	1002032	Dąbrowice
łódzkie	1008032	Dłutów
łódzkie	1021032	Dmosin

łódzkie	1008042	Dobroń
łódzkie	1012022	Dobryczyce
łódzkie	1005042	Domaniewice
łódzkie	1001032	Drużbice
łódzkie	1007023	Drzewica
łódzkie	1009013	Działoszyn
łódzkie	1018032	Galewice
łódzkie	1012032	Gidle
łódzkie	1020011	Głowno (gmina miejska)
łódzkie	1020052	Głowno (gmina wiejska)
łódzkie	1015022	Głuchów
łódzkie	1015032	Godzianów
łódzkie	1012042	Gomunice
łódzkie	1010032	Gorzkowice
łódzkie	1014062	Goszczanów
łódzkie	1004032	Góra Świętej Małgorzaty
łódzkie	1010042	Grabica
łódzkie	1004042	Grabów
łódzkie	1016052	Inowłódz
łódzkie	1021042	Jeźów
łódzkie	1012053	Kamieńsk
łódzkie	1009022	Kielczygłów
łódzkie	1005052	Kiernozia
łódzkie	1001042	Kleszczów
łódzkie	1014072	Klonowa
łódzkie	1001052	Kluki
łódzkie	1012062	Kobiele Wielkie
łódzkie	1005062	Kocierzew Południowy
łódzkie	1012072	Kodrąb
łódzkie	1006073	Koluszki

łódzkie	1017032	Konopnica
łódzkie	1008011	Konstantynów Łódzki
łódzkie	1015042	Kowiesy
łódzkie	1002043	Krośniewice
łódzkie	1002052	Krzyżanów
łódzkie	1008052	Ksawerów
łódzkie	1002011	Kutno (gmina miejska)
łódzkie	1002062	Kutno (gmina wiejska)
łódzkie	1012082	Lgota Wielka
łódzkie	1015052	Lipce Reymontowskie
łódzkie	1016062	Lubochnia
łódzkie	1008062	Lutomiersk
łódzkie	1018042	Lututów
łódzkie	1012092	Ładzice
łódzkie	1002072	Łanięta
łódzkie	1003023	Łask
łódzkie	1004011	Łęczyca (gmina miejska)
łódzkie	1004052	Łęczyca (gmina wiejska)
łódzkie	1010052	Łęki Szlacheckie
łódzkie	1005011	Łowicz (gmina miejska)
łódzkie	1005072	Łowicz (gmina wiejska)
łódzkie	1061011	Łódź
łódzkie	1018052	Łubnice
łódzkie	1005082	Łyszkowice
łódzkie	1015062	Maków
łódzkie	1012102	Masłowice
łódzkie	1007032	Mniszków
łódzkie	1017042	Mokrsko
łódzkie	1010062	Moszczenica
łódzkie	1005092	Nieborów

łódzkie	1009032	Nowa Brzeźnica
łódzkie	1002082	Nowe Ostrowy
łódzkie	1006082	Nowosolna
łódzkie	1015072	Nowy Kawęczyn
łódzkie	1007043	Opoczno
łódzkie	1002092	Oporów
łódzkie	1017052	Osjaków
łódzkie	1017062	Ostrówek
łódzkie	1020021	Ozorków (gmina miejska)
łódzkie	1020062	Ozorków (gmina wiejska)
łódzkie	1008021	Pabianice (gmina miejska)
łódzkie	1008072	Pabianice (gmina wiejska)
łódzkie	1009043	Pajęczno
łódzkie	1007052	Paradyż
łódzkie	1020072	Parzęczew
łódzkie	1017072	Pątnów
łódzkie	1011022	Pęczniew
łódzkie	1004062	Piątek
łódzkie	1062011	Piotrków Trybunalski
łódzkie	1011033	Poddębice
łódzkie	1007062	Poświętne
łódzkie	1012113	Przedbórz
łódzkie	1012011	Radomsko (gmina miejska)
łódzkie	1012122	Radomsko (gmina wiejska)
łódzkie	1013011	Rawa Mazowiecka (gmina miejska)
łódzkie	1013042	Rawa Mazowiecka (gmina wiejska)
łódzkie	1013052	Regnów
łódzkie	1010072	Ręczno
łódzkie	1021052	Rogów
łódzkie	1016072	Rokiciny

łódzkie	1010082	Rozprza
łódzkie	1001062	Rusiec
łódzkie	1009052	Rząśnia
łódzkie	1016082	Rzeczyca
łódzkie	1006103	Rzgów
łódzkie	1013062	Sadkowice
łódzkie	1003032	Sędziejowice
łódzkie	1009062	Siemkowice
łódzkie	1014011	Sieradz (gmina miejska)
łódzkie	1014082	Sieradz (gmina wiejska)
łódzkie	1063011	Skierniewice (gmina miejska)
łódzkie	1015082	Skierniewice (gmina wiejska)
łódzkie	1017082	Skomlin
łódzkie	1007072	Sławno
łódzkie	1015092	Słupia
łódzkie	1018062	Sokolniki
łódzkie	1020083	Stryków
łódzkie	1002102	Strzelce
łódzkie	1009072	Strzelce Wielkie
łódzkie	1010093	Sulejów
łódzkie	1009082	Sulmierzyce
łódzkie	1019023	Szadek
łódzkie	1001072	Szczerców
łódzkie	1004072	Świnice Warckie
łódzkie	1016011	Tomaszów Mazowiecki (gmina miejska)
łódzkie	1016092	Tomaszów Mazowiecki (gmina wiejska)
łódzkie	1006113	Tuszyn
łódzkie	1016102	Ujazd
łódzkie	1011043	Uniejów

łódzkie	1014093	Warta
łódzkie	1011052	Wartkowice
łódzkie	1003042	Widawa
łódzkie	1012132	Wielgomłyny
łódzkie	1017093	Wieluń
łódzkie	1018073	Wieruszów
łódzkie	1017102	Wierzchlas
łódzkie	1004082	Witonia
łódzkie	1003052	Wodzierady
łódzkie	1010102	Wola Krzysztoporska
łódzkie	1010113	Wolbórz
łódzkie	1014102	Wróblew
łódzkie	1011062	Zadzim
łódzkie	1019032	Zapolice
łódzkie	1005102	Zduny
łódzkie	1019011	Zduńska Wola (gmina miejska)
łódzkie	1019042	Zduńska Wola (gmina wiejska)
łódzkie	1001083	Zelów
łódzkie	1020031	Zgierz (gmina miejska)
łódzkie	1020092	Zgierz (gmina wiejska)
łódzkie	1014113	Złoczew
łódzkie	1007082	Żarnów
łódzkie	1016112	Żelechlinek
łódzkie	1002113	Żychlin
łódzkie	1012142	Żytno
małopolskie	1203013	Alwernia
małopolskie	1218013	Andrychów
małopolskie	1203022	Babice
małopolskie	1205023	Biecz
małopolskie	1219012	Biskupice

małopolskie	1201011	Bochnia (gmina miejska)
małopolskie	1201022	Bochnia (gmina wiejska)
małopolskie	1204012	Bolesław (gmina wiejska)
małopolskie	1212032	Bolesław (gmina wiejska)
małopolskie	1202012	Borzęcin
małopolskie	1202023	Brzesko
małopolskie	1213023	Brzeszcze
małopolskie	1218022	Brzeźnica
małopolskie	1215032	Budzów
małopolskie	1212011	Bukowno
małopolskie	1208012	Charsznica
małopolskie	1213033	Chełmek
małopolskie	1210022	Chełmiec
małopolskie	1203033	Chrzanów
małopolskie	1216013	Ciężkowice
małopolskie	1202033	Czchów
małopolskie	1206012	Czernichów
małopolskie	1204023	Dąbrowa Tarnowska
małopolskie	1202042	Dębno
małopolskie	1209013	Dobczyce
małopolskie	1201032	Drwinia
małopolskie	1219022	Gdów
małopolskie	1202052	Gnojnik
małopolskie	1208022	Gołcza
małopolskie	1204032	Gręboszów
małopolskie	1216022	Gromnik
małopolskie	1210032	Gródek nad Dunajcem
małopolskie	1206022	Igołomia-Wawrzeńczyce
małopolskie	1206032	Iwanowice
małopolskie	1202062	Iwkowa

małopolskie	1206042	Jerzmanowice-Przegonia
małopolskie	1207042	Jodłownik
małopolskie	1218033	Kalwaria Zebrzydowska
małopolskie	1213043	Kęty
małopolskie	1212042	Klucze
małopolskie	1219032	Kłaj
małopolskie	1206052	Kocmyrzów-Luborzyca
małopolskie	1214012	Koniusza
małopolskie	1214022	Koszyce
małopolskie	1208032	Kozłów
małopolskie	1261011	Kraków
małopolskie	1206063	Krzeszowice
małopolskie	1208042	Książ Wielki
małopolskie	1218042	Lanckorona
małopolskie	1207062	Laskowa
małopolskie	1203043	Libiąż
małopolskie	1205052	Lipinki
małopolskie	1201042	Lipnica Murowana
małopolskie	1216032	Lisia Góra
małopolskie	1206072	Liszki
małopolskie	1201052	Łapanów
małopolskie	1210102	Łososina Dolna
małopolskie	1204042	Mędrzechów
małopolskie	1206082	Michałowice
małopolskie	1208053	Miechów
małopolskie	1206092	Mogilany
małopolskie	1218052	Mucharz
małopolskie	1209033	Myślenice
małopolskie	1210122	Nawojowa
małopolskie	1219043	Niepołomice

małopolskie	1214033	Nowe Brzesko
małopolskie	1262011	Nowy Sącz
małopolskie	1201063	Nowy Wiśnicz
małopolskie	1204052	Olesno
małopolskie	1212053	Olkusz
małopolskie	1213052	Osiek
małopolskie	1213011	Oświęcim (gmina miejska)
małopolskie	1213062	Oświęcim (gmina wiejska)
małopolskie	1214042	Pałecznica
małopolskie	1209042	Pcim
małopolskie	1216042	Pleśna
małopolskie	1210142	Podegrodzie
małopolskie	1213072	Polanka Wielka
małopolskie	1214053	Proszowice
małopolskie	1213082	Przeciszów
małopolskie	1209052	Raciechowice
małopolskie	1208062	Raławice
małopolskie	1204062	Radgoszcz
małopolskie	1216053	Radłów
małopolskie	1214062	Radziemice
małopolskie	1216063	Ryglice
małopolskie	1216072	Rzepiennik Strzyżewski
małopolskie	1201072	Rzezawa
małopolskie	1209062	Siepraw
małopolskie	1206103	Skała
małopolskie	1206113	Skawina
małopolskie	1216082	Skrzyszów
małopolskie	1208072	Słaboszów
małopolskie	1206123	Słomniki
małopolskie	1218062	Spytkowice

małopolskie	1210163	Stary Sącz
małopolskie	1218072	Stryków
małopolskie	1209073	Sułkowice
małopolskie	1206132	Sułoszowa
małopolskie	1204073	Szczucin
małopolskie	1202072	Szczurowa
małopolskie	1216162	Szerzyny
małopolskie	1206143	Świątniki Górne
małopolskie	1216092	Tarnów (gmina wiejska)
małopolskie	1263011	Tarnów (gmina miejska)
małopolskie	1218082	Tomice
małopolskie	1201082	Trzciana
małopolskie	1203053	Trzebinia
małopolskie	1212062	Trzyciąż
małopolskie	1216103	Tuchów
małopolskie	1218093	Wadowice
małopolskie	1219053	Wieliczka
małopolskie	1206152	Wielka Wieś
małopolskie	1218102	Wieprz
małopolskie	1216112	Wierzchosławice
małopolskie	1216122	Wietrzychowice
małopolskie	1209092	Wiśniowa
małopolskie	1216133	Wojnicz
małopolskie	1212073	Wolbrom
małopolskie	1206162	Zabierzów
małopolskie	1216143	Zakliczyn
małopolskie	1213093	Zator
małopolskie	1215092	Zembrzyce
małopolskie	1206172	Zielonki
małopolskie	1216153	Żabno

małopolskie	1201092	Żegocina
mazowieckie	1416022	Andrzejewo
mazowieckie	1420032	Baboszewo
mazowieckie	1415012	Baranowo
mazowieckie	1405032	Baranów
mazowieckie	1406012	Belsk Duży
mazowieckie	1401013	Białobrzegi
mazowieckie	1419012	Bielsk
mazowieckie	1437013	Biezuń
mazowieckie	1406022	Błędów
mazowieckie	1432013	Błonie
mazowieckie	1419022	Bodzanów
mazowieckie	1423012	Borkowice
mazowieckie	1403032	Borowie
mazowieckie	1435012	Brańszczyk
mazowieckie	1428022	Brochów
mazowieckie	1416043	Brok
mazowieckie	1419032	Brudzeń Duży
mazowieckie	1421033	Brwinów
mazowieckie	1419042	Bulkowo
mazowieckie	1412042	Cegłów
mazowieckie	1417032	Celestynów
mazowieckie	1429032	Ceranów
mazowieckie	1430012	Chlewiska
mazowieckie	1422023	Chorzele
mazowieckie	1409012	Chotcza
mazowieckie	1406032	Chynów
mazowieckie	1402011	Ciechanów (gmina miejska)
mazowieckie	1402022	Ciechanów (gmina wiejska)
mazowieckie	1409022	Ciepielów

mazowieckie	1415022	Czarnia
mazowieckie	1422032	Czernice Borowe
mazowieckie	1420042	Czerwińsk nad Wisłą
mazowieckie	1411022	Czerwonka
mazowieckie	1414022	Czosnów
mazowieckie	1434052	Dąbrówka
mazowieckie	1412052	Dębe Wielkie
mazowieckie	1435022	Długosiodło
mazowieckie	1412062	Dobre
mazowieckie	1426012	Domanice
mazowieckie	1419053	Drobin
mazowieckie	1420052	Dzierżania
mazowieckie	1413022	Dzierzgowo
mazowieckie	1407012	Garbatka-Letnisko
mazowieckie	1403011	Garwolin (gmina miejska)
mazowieckie	1403042	Garwolin (gmina wiejska)
mazowieckie	1419063	Gąbin
mazowieckie	1423022	Gielniów
mazowieckie	1402033	Głinojeck
mazowieckie	1407022	Głowaczów
mazowieckie	1407032	Gniewoszków
mazowieckie	1402042	Gołymin-Ośrodek
mazowieckie	1404011	Gostynin (gmina miejska)
mazowieckie	1404022	Gostynin (gmina wiejska)
mazowieckie	1406042	Goszczyn
mazowieckie	1415042	Goworowo
mazowieckie	1427022	Gozdowo
mazowieckie	1418013	Góra Kalwaria
mazowieckie	1403052	Górzno
mazowieckie	1425022	Gózd

mazowieckie	1407042	Grabów nad Pilicą
mazowieckie	1433022	Grębków
mazowieckie	1405043	Grodzisk Mazowiecki
mazowieckie	1406053	Grójec
mazowieckie	1402052	Grudusk
mazowieckie	1424012	Gzy
mazowieckie	1412073	Halinów
mazowieckie	1428032	Ĺów
mazowieckie	1425033	Ĺża
mazowieckie	1432022	Izabelin
mazowieckie	1408022	Jabłonna
mazowieckie	1434062	Jadów
mazowieckie	1405052	Jaktorów
mazowieckie	1412082	Jakubów
mazowieckie	1406062	Jasieniec
mazowieckie	1430022	Jastrząb
mazowieckie	1425042	Jastrzębia
mazowieckie	1425052	Jedlińsk
mazowieckie	1425062	Jedlnia-Letnisko
mazowieckie	1422042	Jednorozec
mazowieckie	1420062	Joniec
mazowieckie	1417011	Józefów
mazowieckie	1415052	Kadzidło
mazowieckie	1412093	Kałużyn
mazowieckie	1432032	Kampinos
mazowieckie	1417043	Karczew
mazowieckie	1411032	Karniewo
mazowieckie	1436012	Kazanów
mazowieckie	1434072	Klembów
mazowieckie	1423032	Kłwów

mazowieckie	1434011	Kobyłka
mazowieckie	1417052	Kołbiel
mazowieckie	1418023	Konstancin-Jeziorna
mazowieckie	1433032	Korytnica
mazowieckie	1429053	Kosów Lacki
mazowieckie	1426032	Kotuń
mazowieckie	1425072	Kowala
mazowieckie	1407053	Kozienice
mazowieckie	1422052	Krasne
mazowieckie	1411042	Krasnosielec
mazowieckie	1422062	Krzynowłoga Mała
mazowieckie	1437022	Kuczbork-Osada
mazowieckie	1412102	Latowicz
mazowieckie	1408011	Legionowo
mazowieckie	1415062	Lelis
mazowieckie	1414032	Leoncin
mazowieckie	1432042	Leszno
mazowieckie	1418032	Lesznowola
mazowieckie	1413032	Lipowiec Kościelny
mazowieckie	1409033	Lipsko
mazowieckie	1433042	Liw
mazowieckie	1437032	Lubowidz
mazowieckie	1437042	Lutocin
mazowieckie	1403021	Łaskarzew (gmina miejska)
mazowieckie	1403062	Łaskarzew (gmina wiejska)
mazowieckie	1419072	Łąck
mazowieckie	1433053	Łochów
mazowieckie	1432053	Łomianki
mazowieckie	1403072	Maciejowice
mazowieckie	1407062	Magnuszew

mazowieckie	1411011	Maków Mazowiecki
mazowieckie	1419082	Mała Wieś
mazowieckie	1416052	Małkinia Górna
mazowieckie	1434021	Marki
mazowieckie	1403082	Miastków Kościelny
mazowieckie	1421042	Michałowice
mazowieckie	1433062	Miedzna
mazowieckie	1405011	Milanówek
mazowieckie	1412011	Mińsk Mazowiecki (gmina miejska)
mazowieckie	1412112	Mińsk Mazowiecki (gmina wiejska)
mazowieckie	1430032	Mirów
mazowieckie	1413011	Mława
mazowieckie	1428042	Młodzieszyn
mazowieckie	1411052	Młynarze
mazowieckie	1427032	Mochowo
mazowieckie	1406073	Mogielnica
mazowieckie	1426042	Mokobody
mazowieckie	1412123	Mrozy
mazowieckie	1438023	Mszczonów
mazowieckie	1421052	Nadarzyn
mazowieckie	1420072	Naruszewo
mazowieckie	1414043	Nasielsk
mazowieckie	1408032	Nieporęt
mazowieckie	1428052	Nowa Sucha
mazowieckie	1420082	Nowe Miasto
mazowieckie	1406083	Nowe Miasto nad Pilicą
mazowieckie	1419092	Nowy Duninów
mazowieckie	1414011	Nowy Dwór Mazowiecki
mazowieckie	1424022	Obryte
mazowieckie	1423042	Odrzywół

mazowieckie	1402062	Ojrzeń
mazowieckie	1415092	Olszewo-Borki
mazowieckie	1402072	Opinogóra Górna
mazowieckie	1430042	Orońsko
mazowieckie	1417062	Osieck
mazowieckie	1461011	Ostrołęka
mazowieckie	1417021	Otwock
mazowieckie	1432063	Ożarów Mazowiecki
mazowieckie	1404032	Pacyna
mazowieckie	1403092	Parysów
mazowieckie	1418043	Piaseczno
mazowieckie	1421011	Piastów
mazowieckie	1403103	Pilawa
mazowieckie	1425011	Pionki (gmina miejska)
mazowieckie	1425082	Pionki (gmina wiejska)
mazowieckie	1462011	Płock
mazowieckie	1411062	Płoniawy-Bramura
mazowieckie	1420011	Płońsk (gmina miejska)
mazowieckie	1420092	Płońsk (gmina wiejska)
mazowieckie	1406092	Pniewy
mazowieckie	1405021	Podkowa Leśna
mazowieckie	1424032	Pokrzywnica
mazowieckie	1436022	Policzna
mazowieckie	1414052	Pomiechówek
mazowieckie	1434082	Poświętne
mazowieckie	1423052	Potworów
mazowieckie	1418052	Prażmów
mazowieckie	1401022	Promna
mazowieckie	1421021	Pruszków
mazowieckie	1422011	Przasnysz (gmina miejska)

mazowieckie	1422072	Przasnysz (gmina wiejska)
mazowieckie	1436032	Przyłęk
mazowieckie	1423063	Przysucha
mazowieckie	1425092	Przytyk
mazowieckie	1424043	Pułtusk
mazowieckie	1438032	Puszcza Mariańska
mazowieckie	1420021	Raciąż (gmina miejska)
mazowieckie	1420102	Raciąż (gmina wiejska)
mazowieckie	1463011	Radom
mazowieckie	1419102	Radzanowo
mazowieckie	1401032	Radzanów (gmina wiejska)
mazowieckie	1413042	Radzanów (gmina wiejska)
mazowieckie	1438042	Radziejowice
mazowieckie	1434093	Radzymin
mazowieckie	1421062	Raszyn
mazowieckie	1402082	Regimin
mazowieckie	1427042	Rościszewo
mazowieckie	1411073	Różan
mazowieckie	1423072	Rusinów
mazowieckie	1428062	Rybno
mazowieckie	1435032	Rząśnik
mazowieckie	1409042	Rzeczniów
mazowieckie	1415102	Rzekuń
mazowieckie	1411082	Rzewnie
mazowieckie	1433072	Sadowne
mazowieckie	1404043	Sanniki
mazowieckie	1408043	Serock
mazowieckie	1407072	Sieciechów
mazowieckie	1437052	Siemiatkowo
mazowieckie	1412132	Siennica

mazowieckie	1409052	Sienno
mazowieckie	1427011	Sierpc (gmina miejska)
mazowieckie	1427052	Sierpc (gmina wiejska)
mazowieckie	1425103	Skaryszew
mazowieckie	1426092	Skórzec
mazowieckie	1419112	Słubice
mazowieckie	1419122	Słupno
mazowieckie	1417072	Sobienie-Jeziory
mazowieckie	1403112	Sobolew
mazowieckie	1428011	Sochaczew (gmina miejska)
mazowieckie	1428072	Sochaczew (gmina wiejska)
mazowieckie	1420112	Sochocin
mazowieckie	1429011	Sokołów Podlaski (gmina miejska)
mazowieckie	1429082	Sokołów Podlaski (gmina wiejska)
mazowieckie	1409062	Solec nad Wisłą
mazowieckie	1435042	Somianka
mazowieckie	1402092	Sońsk
mazowieckie	1412142	Stanisławów
mazowieckie	1419132	Stara Biała
mazowieckie	1401042	Stara Błotnica
mazowieckie	1432072	Stare Babice
mazowieckie	1419142	Staroźreby
mazowieckie	1433082	Stoczek
mazowieckie	1434102	Strachówka
mazowieckie	1401052	Stromiec
mazowieckie	1413052	Strzegowo
mazowieckie	1413062	Stupsk
mazowieckie	1412151	Sulejówek
mazowieckie	1411092	Sypniewo
mazowieckie	1404052	Szczawin Kościelny

mazowieckie	1427062	Szczutowo
mazowieckie	1411102	Szelków
mazowieckie	1413072	Szeńsk
mazowieckie	1430053	Szydłowiec
mazowieckie	1413082	Szydłowo
mazowieckie	1424052	Świercze
mazowieckie	1418063	Tarczyn
mazowieckie	1436042	Tczów
mazowieckie	1428082	Teresin
mazowieckie	1434113	Tłuszcz
mazowieckie	1403122	Trojanów
mazowieckie	1406113	Warka
mazowieckie	1465011	Warszawa
mazowieckie	1416102	Wąsewo
mazowieckie	1433011	Węgrów
mazowieckie	1417082	Wiązowna
mazowieckie	1413092	Wieczfnia Kościelna
mazowieckie	1408052	Wieliszew
mazowieckie	1423082	Wieniawa
mazowieckie	1425112	Wierzbica
mazowieckie	1433092	Wierzbnio
mazowieckie	1403132	Wilga
mazowieckie	1424062	Winnica
mazowieckie	1438052	Wiskitki
mazowieckie	1413102	Wiśniewo
mazowieckie	1426122	Wodynie
mazowieckie	1425122	Wolanów
mazowieckie	1434123	Wołomin
mazowieckie	1435053	Wyszków
mazowieckie	1419153	Wyszogród

mazowieckie	1401063	Wyśmierzyce
mazowieckie	1435062	Zabrodzie
mazowieckie	1414063	Zakroczym
mazowieckie	1425132	Zakrzew
mazowieckie	1420122	Załużski
mazowieckie	1416112	Zaręby Kościelne
mazowieckie	1424072	Zatory
mazowieckie	1427072	Zawidz
mazowieckie	1434031	Ząbki
mazowieckie	1434041	Zielonka
mazowieckie	1436053	Zwoleń
mazowieckie	1405062	Żabia Wola
mazowieckie	1403143	Żelechów
mazowieckie	1437063	Żuromin
mazowieckie	1438011	Żyrardów
opolskie	1602013	Baborów
opolskie	1610013	Biała
opolskie	1603022	Bierawa
opolskie	1602022	Branice
opolskie	1601011	Brzeg
opolskie	1604013	Byczyna
opolskie	1609012	Chrzęstowice
opolskie	1603032	Cisek
opolskie	1609022	Dąbrowa
opolskie	1608013	Dobrodzień
opolskie	1609032	Dobrzeń Wielki
opolskie	1606012	Domaszowice
opolskie	1610023	Głogówek
opolskie	1602033	Głubczyce
opolskie	1607013	Głuchołazy

opolskie	1605013	Gogolin
opolskie	1608023	Gorzów Śląski
opolskie	1601033	Grodków
opolskie	1611012	Izbicko
opolskie	1611022	Jemielnica
opolskie	1607022	Kamiennik
opolskie	1603011	Kędzierzyn-Koźle
opolskie	1602043	Kietrz
opolskie	1604023	Kluczbork
opolskie	1611033	Kolonowskie
opolskie	1609042	Komprachcice
opolskie	1607033	Korfantów
opolskie	1605023	Krapkowice
opolskie	1604032	Lasowice Wielkie
opolskie	1611043	Leśnica
opolskie	1601043	Lewin Brzeski
opolskie	1610032	Lubrza
opolskie	1601052	Lubsza
opolskie	1607042	Łambinowice
opolskie	1609052	Łubniany
opolskie	1609062	Murów
opolskie	1606023	Namysłów
opolskie	1609073	Niemodlin
opolskie	1607053	Nysa
opolskie	1608033	Olesno
opolskie	1601062	Olszanka
opolskie	1661011	Opole
opolskie	1607063	Otmuchów
opolskie	1609083	Ozimek
opolskie	1607073	Paczków

opolskie	1607082	Pakořlawice
opolskie	1603042	Pawłowiczki
opolskie	1606032	Pokój
opolskie	1603052	Polska Cerekiew
opolskie	1609092	Popielów
opolskie	1608043	Praszka
opolskie	1609103	Prószków
opolskie	1610043	Prudnik
opolskie	1608052	Radłów
opolskie	1603062	Reńska Wieś
opolskie	1608062	Rudniki
opolskie	1601022	Skarbimierz
opolskie	1607092	Skoroszyce
opolskie	1611053	Strzelce Opolskie
opolskie	1605032	Strzeleccki
opolskie	1606042	Świerczów
opolskie	1609112	Tarnów Opolski
opolskie	1609123	Tułowice
opolskie	1609132	Turawa
opolskie	1611063	Ujazd
opolskie	1605042	Walce
opolskie	1606052	Wilków
opolskie	1604043	Wolczyn
opolskie	1611073	Zawadzkie
opolskie	1605053	Zdzieszowice
opolskie	1608072	Zębowice
podkarpackie	1814022	Adamówka
podkarpackie	1820013	Baranów Sandomierski
podkarpackie	1817022	Besko
podkarpackie	1810022	Białobrzegi

podkarpackie	1816023	Błażowa
podkarpackie	1816033	Boguchwała
podkarpackie	1818022	Bojanów
podkarpackie	1811022	Borowa
podkarpackie	1803023	Brzostek
podkarpackie	1802013	Brzozów
podkarpackie	1805022	Brzyska
podkarpackie	1804032	Chłopice
podkarpackie	1816042	Chmielnik
podkarpackie	1807012	Chorkówka
podkarpackie	1806012	Cmolas
podkarpackie	1803032	Czarna (gmina wiejska)
podkarpackie	1810032	Czarna (gmina wiejska)
podkarpackie	1811032	Czermin
podkarpackie	1819012	Czudec
podkarpackie	1803011	Dębica (gmina miejska)
podkarpackie	1803042	Dębica (gmina wiejska)
podkarpackie	1805032	Dębowiec
podkarpackie	1802022	Domaradz
podkarpackie	1813022	Dubiecko
podkarpackie	1802032	Dydnia
podkarpackie	1816011	Dynów (gmina miejska)
podkarpackie	1816052	Dynów (gmina wiejska)
podkarpackie	1806062	Dzikowiec
podkarpackie	1819022	Frysztak
podkarpackie	1814032	Gać
podkarpackie	1811042	Gawłuszowice
podkarpackie	1816063	Głogów Małopolski
podkarpackie	1820022	Gorzyce
podkarpackie	1820032	Grębów

podkarpackie	1808022	Grodzisko Dolne
podkarpackie	1802042	Haczów
podkarpackie	1812012	Harasiuki
podkarpackie	1816072	Hyżne
podkarpackie	1815012	Iwierzycze
podkarpackie	1807033	Iwonicz-Zdrój
podkarpackie	1812022	Jarocin
podkarpackie	1804011	Jarosław (gmina miejska)
podkarpackie	1804042	Jarosław (gmina wiejska)
podkarpackie	1802052	Jasienica Rosielna
podkarpackie	1805011	Jasło (gmina miejska)
podkarpackie	1805042	Jasło (gmina wiejska)
podkarpackie	1814042	Jawornik Polski
podkarpackie	1807043	Jedlicze
podkarpackie	1812032	Jeżowe
podkarpackie	1803052	Jodłowa
podkarpackie	1816082	Kamień
podkarpackie	1814053	Kańczuga
podkarpackie	1806023	Kolbuszowa
podkarpackie	1805053	Kołaczyce
podkarpackie	1807052	Korczyna
podkarpackie	1813042	Krasieczyn
podkarpackie	1816092	Krasne
podkarpackie	1805062	Krempna
podkarpackie	1861011	Krosno
podkarpackie	1807062	Krościenko Wyżne
podkarpackie	1812042	Krzyszów
podkarpackie	1813052	Krzywca
podkarpackie	1808032	Kuryłówka
podkarpackie	1804052	Laszki

podkarpackie	1808011	Leżajsk (gmina miejska)
podkarpackie	1808042	Leżajsk (gmina wiejska)
podkarpackie	1809011	Lubaczów (gmina miejska)
podkarpackie	1809042	Lubaczów (gmina wiejska)
podkarpackie	1816102	Lubenia
podkarpackie	1810011	Łańcut (gmina miejska)
podkarpackie	1810042	Łańcut (gmina wiejska)
podkarpackie	1806032	Majdan Królewski
podkarpackie	1810052	Markowa
podkarpackie	1813062	Medyka
podkarpackie	1807072	Miejsce Piastowe
podkarpackie	1811011	Mielec (gmina miejska)
podkarpackie	1811052	Mielec (gmina wiejska)
podkarpackie	1819032	Niebylec
podkarpackie	1812053	Nisko
podkarpackie	1806042	Niwiska
podkarpackie	1820043	Nowa Dęba
podkarpackie	1808053	Nowa Sarzyna
podkarpackie	1805072	Nowy Żmigród
podkarpackie	1802062	Nozdrzec
podkarpackie	1809063	Oleszyce
podkarpackie	1813072	Orły
podkarpackie	1805082	Osiek Jasielski
podkarpackie	1815022	Ostrów
podkarpackie	1811062	Padew Narodowa
podkarpackie	1804062	Pawłosiów
podkarpackie	1803063	Pilzno
podkarpackie	1804073	Pruchnik
podkarpackie	1811073	Przeclaw
podkarpackie	1862011	Przemyśl (gmina miejska)

podkarpackie	1813082	Przemyśl (gmina wiejska)
podkarpackie	1814011	Przeworsk (gmina miejska)
podkarpackie	1814062	Przeworsk (gmina wiejska)
podkarpackie	1818032	Pysznica
podkarpackie	1818042	Radomyśl nad Sanem
podkarpackie	1811083	Radomyśl Wielki
podkarpackie	1804021	Radymno (gmina miejska)
podkarpackie	1804082	Radymno (gmina wiejska)
podkarpackie	1810062	Rakszawa
podkarpackie	1806052	Raniżów
podkarpackie	1804092	Rokietnica
podkarpackie	1815033	Ropczyce
podkarpackie	1804102	Roźwienica
podkarpackie	1812063	Rudnik nad Sanem
podkarpackie	1807083	Rymanów
podkarpackie	1863011	Rzeszów
podkarpackie	1817011	Sanok (gmina miejska)
podkarpackie	1817052	Sanok (gmina wiejska)
podkarpackie	1815043	Sędziszów Małopolski
podkarpackie	1814073	Sieniawa
podkarpackie	1805092	Skołyszyn
podkarpackie	1816113	Sokołów Małopolski
podkarpackie	1818011	Stalowa Wola
podkarpackie	1809072	Stary Dzików
podkarpackie	1819043	Strzyżów
podkarpackie	1813092	Stubno
podkarpackie	1816122	Świlcza
podkarpackie	1864011	Tarnobrzeg
podkarpackie	1805112	Tarnowiec
podkarpackie	1814082	Tryńcza

podkarpackie	1816132	Trzebowniko
podkarpackie	1811092	Tuszów Narodowy
podkarpackie	1816143	Tyczyn
podkarpackie	1812073	Ulanów
podkarpackie	1811102	Wadowice Górne
podkarpackie	1804112	Wiązownica
podkarpackie	1809082	Wielkie Oczy
podkarpackie	1815052	Wielopole Skrzyńskie
podkarpackie	1819052	Wiśniowa
podkarpackie	1807092	Wojaszówka
podkarpackie	1818053	Zaklików
podkarpackie	1818062	Zaleszany
podkarpackie	1817082	Zarszyn
podkarpackie	1814092	Zarzecze
podkarpackie	1810072	Żołyńia
podkarpackie	1813102	Żurawica
podkarpackie	1803072	Żyraków
podlaskie	2014042	Szumowo
pomorskie	2213042	Bobowo
pomorskie	2201012	Borzytuchom
pomorskie	2202023	Brusy
pomorskie	2201023	Bytów
pomorskie	2204022	Cedry Wielkie
pomorskie	2208032	Cewice
pomorskie	2205012	Chmielno
pomorskie	2215042	Choczewo
pomorskie	2202011	Chojnice (gmina miejska)
pomorskie	2202032	Chojnice (gmina wiejska)
pomorskie	2201032	Czarna Dąbrówka
pomorskie	2213013	Czarna Woda

pomorskie	2203023	Czarne
pomorskie	2202043	Czersk
pomorskie	2203011	Człuchów (gmina miejska)
pomorskie	2203032	Człuchów (gmina wiejska)
pomorskie	2212022	Damnica
pomorskie	2203043	Debrzno
pomorskie	2212032	Dębica Kaszubska
pomorskie	2206022	Dziemiany
pomorskie	2216013	Dzierżgoń
pomorskie	2207022	Gardeja
pomorskie	2261011	Gdańsk
pomorskie	2262011	Gdynia
pomorskie	2212042	Główczyce
pomorskie	2214023	Gniew
pomorskie	2215052	Gniewino
pomorskie	2211011	Hel
pomorskie	2211023	Jastarnia
pomorskie	2213052	Kaliska
pomorskie	2206032	Karsin
pomorskie	2205023	Kartuzy
pomorskie	2212053	Kępice
pomorskie	2212062	Kobylnica
pomorskie	2203052	Koczała
pomorskie	2204032	Kolbudy
pomorskie	2201042	Kołczygłowy
pomorskie	2202052	Konarzyny
pomorskie	2211052	Kosakowo
pomorskie	2206011	Kościerzyna (gmina miejska)
pomorskie	2206042	Kościerzyna (gmina wiejska)
pomorskie	2211062	Krokowa

pomorskie	2210011	Krynica Morska
pomorskie	2207011	Kwidzyn (gmina miejska)
pomorskie	2207032	Kwidzyn (gmina wiejska)
pomorskie	2208011	Lębork
pomorskie	2209032	Lichnowy
pomorskie	2215062	Linia
pomorskie	2206052	Liniewo
pomorskie	2201052	Lipnica
pomorskie	2206062	Lipusz
pomorskie	2213062	Lubichowo
pomorskie	2215072	Luzino
pomorskie	2208021	Łeba
pomorskie	2215082	Łęczyce
pomorskie	2209011	Malbork (gmina miejska)
pomorskie	2209042	Malbork (gmina wiejska)
pomorskie	2201063	Miastko
pomorskie	2216022	Mikołajki Pomorskie
pomorskie	2209062	Miłoradz
pomorskie	2214032	Morzeszczyn
pomorskie	2206072	Nowa Karczma
pomorskie	2208042	Nowa Wieś Lęborska
pomorskie	2210023	Nowy Dwór Gdański
pomorskie	2209073	Nowy Staw
pomorskie	2213072	Osieczna
pomorskie	2213082	Osiek
pomorskie	2210032	Ostaszewo
pomorskie	2201072	Parchowo
pomorskie	2214043	Pelplin
pomorskie	2212072	Potęgowo
pomorskie	2207043	Prabuty

pomorskie	2204011	Pruszcz Gdański (gmina miejska)
pomorskie	2204042	Pruszcz Gdański (gmina wiejska)
pomorskie	2203062	Przechlewo
pomorskie	2205032	Przodkowo
pomorskie	2204052	Przywidz
pomorskie	2204062	Pszczółki
pomorskie	2211031	Puck (gmina miejska)
pomorskie	2211072	Puck (gmina wiejska)
pomorskie	2215011	Reda
pomorskie	2215021	Rumia
pomorskie	2207052	Ryjewo
pomorskie	2203072	Rzecenica
pomorskie	2207062	Sadlinki
pomorskie	2205042	Sierakowice
pomorskie	2213093	Skarszewy
pomorskie	2213021	Skórcz (gmina miejska)
pomorskie	2213102	Skórcz (gmina wiejska)
pomorskie	2263011	Słupsk (gmina miejska)
pomorskie	2212082	Słupsk (gmina wiejska)
pomorskie	2213112	Smętowo Graniczne
pomorskie	2212092	Smółdzino
pomorskie	2205052	Somonino
pomorskie	2264011	Sopot
pomorskie	2206082	Stara Kiszewa
pomorskie	2209082	Stare Pole
pomorskie	2213031	Starogard Gdański (gmina miejska)
pomorskie	2213122	Starogard Gdański (gmina wiejska)
pomorskie	2216032	Stary Dziergoń
pomorskie	2216042	Stary Targ
pomorskie	2210042	Stegna

pomorskie	2205062	Stężycza
pomorskie	2201082	Studzienice
pomorskie	2214052	Subkowy
pomorskie	2204072	Suchy Dąb
pomorskie	2205072	Sulęczyno
pomorskie	2215092	Szemud
pomorskie	2216053	Sztum
pomorskie	2210052	Sztutowo
pomorskie	2214011	Tczew (gmina miejska)
pomorskie	2214062	Tczew (gmina wiejska)
pomorskie	2204082	Trąbki Wielkie
pomorskie	2201092	Trzebielino
pomorskie	2201102	Tuchomie
pomorskie	2212011	Ustka (gmina miejska)
pomorskie	2212102	Ustka (gmina wiejska)
pomorskie	2215031	Wejherowo (gmina miejska)
pomorskie	2215102	Wejherowo (gmina wiejska)
pomorskie	2208052	Wicko
pomorskie	2211043	Władysławowo
pomorskie	2213132	Zblewo
pomorskie	2205083	Żukowo
śląskie	2402022	Bestwina
śląskie	2401011	Będzin
śląskie	2461011	Bielsko-Biała
śląskie	2414011	Bieruń
śląskie	2404013	Blachownia
śląskie	2401042	Bobrowniki
śląskie	2414042	Bojszowy
śląskie	2407022	Boronów
śląskie	2462011	Bytom

śląskie	2414052	Chełm Śląski
śląskie	2463011	Chorzów
śląskie	2403052	Chybie
śląskie	2407032	Ciasna
śląskie	2403011	Cieszyn
śląskie	2402043	Czechowice-Dziedzice
śląskie	2401021	Czeladź
śląskie	2417022	Czernichów
śląskie	2412013	Czerwionka-Leszczyny
śląskie	2464011	Częstochowa
śląskie	2465011	Dąbrowa Górnicza
śląskie	2404022	Dąbrowa Zielona
śląskie	2403062	Dębowiec
śląskie	2412022	Gaszowice
śląskie	2405032	Gierałtowice
śląskie	2466011	Gliwice
śląskie	2410012	Goczałkowice-Zdrój
śląskie	2415052	Godów
śląskie	2415062	Gorzyce
śląskie	2403082	Hażlach
śląskie	2407042	Herby
śląskie	2414021	Imielin
śląskie	2416032	Irządze
śląskie	2404032	Janów
śląskie	2402052	Jasienica
śląskie	2467011	Jastrzębie-Zdrój
śląskie	2402062	Jaworze
śląskie	2468011	Jaworzno
śląskie	2412032	Jejkowice
śląskie	2413011	Kalety

śląskie	2404042	Kamienica Polska
śląskie	2469011	Katowice
śląskie	2406013	Kłobuck
śląskie	2404052	Kłomnice
śląskie	2405011	Knurów
śląskie	2410022	Kobiór
śląskie	2407052	Kochanowice
śląskie	2404063	Konieczpol
śląskie	2404072	Konopiska
śląskie	2411022	Kornowac
śląskie	2407062	Koszęcin
śląskie	2409023	Koziegłowy
śląskie	2402072	Kozy
śląskie	2416042	Kroczyce
śląskie	2413052	Krupski Młyn
śląskie	2404082	Kruszyna
śląskie	2411033	Krzanowice
śląskie	2406023	Krzepice
śląskie	2411042	Krzyżanowice
śląskie	2411053	Kuźnia Raciborska
śląskie	2404092	Lelów
śląskie	2414031	Lędziny
śląskie	2406032	Lipie
śląskie	2407011	Lubliniec
śląskie	2415072	Lubomia
śląskie	2412042	Lyski
śląskie	2408011	Łaziska Górne
śląskie	2416053	Łazy
śląskie	2417072	Łękawica
śląskie	2415082	Marklowice

śląskie	2413021	Miasteczko Śląskie
śląskie	2410032	Miedzna
śląskie	2406042	Miedzno
śląskie	2401052	Mierzęcice
śląskie	2408021	Mikołów
śląskie	2404102	Mstów
śląskie	2415092	Mszana
śląskie	2404112	Mykanów
śląskie	2470011	Mysłowice
śląskie	2409011	Myszków
śląskie	2411062	Nędza
śląskie	2409032	Niegowa
śląskie	2416063	Ogrodzieniec
śląskie	2404122	Olsztyn
śląskie	2406052	Opatów
śląskie	2408042	Ornontowice
śląskie	2408031	Orzesze
śląskie	2413062	Ożarówice
śląskie	2406062	Panki
śląskie	2410042	Pawłowice
śląskie	2407072	Pawonków
śląskie	2471011	Piekary Śląskie
śląskie	2411072	Pietrowice Wielkie
śląskie	2405042	Pilchowice
śląskie	2416073	Pilica
śląskie	2404132	Poczesna
śląskie	2406072	Popów
śląskie	2409042	Poraj
śląskie	2402082	Porąbka
śląskie	2416011	Poręba

śląskie	2404142	Przyrów
śląskie	2406082	Przystajń
śląskie	2401062	Psary
śląskie	2410053	Pszczyna
śląskie	2415011	Pszów
śląskie	2405021	Pyskowice
śląskie	2411011	Racibórz
śląskie	2415021	Radlin
śląskie	2413031	Radzionków
śląskie	2404152	Rędziny
śląskie	2472011	Ruda Śląska
śląskie	2411082	Rudnik
śląskie	2405052	Rudziniec
śląskie	2473011	Rybnik
śląskie	2415031	Rydułtowy
śląskie	2474011	Siemianowice Śląskie
śląskie	2401073	Siewierz
śląskie	2403103	Skoczów
śląskie	2401081	Sławków
śląskie	2475011	Sosnowiec
śląskie	2405063	Sośnicowice
śląskie	2404162	Starcza
śląskie	2403113	Strumień
śląskie	2410062	Suszec
śląskie	2416083	Szczekociny
śląskie	2413072	Świerklaniec
śląskie	2412052	Świerklany
śląskie	2476011	Świętochłowice
śląskie	2413041	Tarnowskie Góry
śląskie	2405073	Toszek

śląskie	2413082	Tworóg
śląskie	2477011	Tychy
śląskie	2405082	Wielowieś
śląskie	2402093	Wilamowice
śląskie	2402102	Wilkowice
śląskie	2416092	Włodowice
śląskie	2415041	Wodzisław Śląski
śląskie	2401031	Wojkowice
śląskie	2407083	Woźniki
śląskie	2406092	Wręczyca Wielka
śląskie	2408052	Wyry
śląskie	2478011	Zabrze
śląskie	2416021	Zawiercie
śląskie	2413092	Zbrosławice
śląskie	2403122	Zebrzydowice
śląskie	2409053	Żarki
śląskie	2416102	Żarnowiec
śląskie	2479011	Żory
świętokrzyskie	2606012	Baćkowice
świętokrzyskie	2607022	Bałtów
świętokrzyskie	2603012	Bejsce
świętokrzyskie	2604012	Bieliny
świętokrzyskie	2610022	Bliżyn
świętokrzyskie	2607032	Bodzechów
świętokrzyskie	2604023	Bodzentyn
świętokrzyskie	2612012	Bogoria
świętokrzyskie	2611022	Brody
świętokrzyskie	2601013	Busko-Zdrój
świętokrzyskie	2604033	Chęciny
świętokrzyskie	2604043	Chmielnik

świętokrzyskie	2603022	Czarnocin
świętokrzyskie	2607043	Ćmielów
świętokrzyskie	2604053	Daleszyce
świętokrzyskie	2609022	Dwikozy
świętokrzyskie	2608013	Działoszyce
świętokrzyskie	2605012	Fałków
świętokrzyskie	2601022	Gnojno
świętokrzyskie	2605022	Gowarczów
świętokrzyskie	2604062	Górno
świętokrzyskie	2602012	Imielno
świętokrzyskie	2606022	Iwaniska
świętokrzyskie	2602023	Jędrzejów
świętokrzyskie	2603033	Kazimierza Wielka
świętokrzyskie	2661011	Kielce
świętokrzyskie	2608022	Kije
świętokrzyskie	2609032	Klimontów
świętokrzyskie	2613012	Kluczewsko
świętokrzyskie	2605033	Końskie
świętokrzyskie	2609043	Koprzywnica
świętokrzyskie	2613022	Krasocin
świętokrzyskie	2607053	Kunów
świętokrzyskie	2606032	Lipnik
świętokrzyskie	2604073	Łagów
świętokrzyskie	2610032	Łączna
świętokrzyskie	2609052	Łoniów
świętokrzyskie	2604082	Łopuszno
świętokrzyskie	2612022	Łubnice
świętokrzyskie	2602033	Małogoszcz
świętokrzyskie	2604092	Masłów
świętokrzyskie	2608032	Michałów

świętokrzyskie	2604102	Miedziana Góra
świętokrzyskie	2611032	Mirzec
świętokrzyskie	2604112	Mniów
świętokrzyskie	2604123	Morawica
świętokrzyskie	2613032	Moskorzew
świętokrzyskie	2602042	Nagłowice
świętokrzyskie	2604132	Nowa Słupia
świętokrzyskie	2601032	Nowy Korczyn
świętokrzyskie	2609062	Obrazów
świętokrzyskie	2602052	Oksa
świętokrzyskie	2612032	Oleśnica
świętokrzyskie	2603042	Opatowiec
świętokrzyskie	2606043	Opatów
świętokrzyskie	2612043	Osiek
świętokrzyskie	2607011	Ostrowiec Świętokrzyski
świętokrzyskie	2606053	Ożarów
świętokrzyskie	2601042	Pacanów
świętokrzyskie	2611042	Pawłów
świętokrzyskie	2604142	Piekoszów
świętokrzyskie	2604152	Pierzchnica
świętokrzyskie	2608043	Pińczów
świętokrzyskie	2612053	Połaniec
świętokrzyskie	2613042	Radków
świętokrzyskie	2605043	Radoszyce
świętokrzyskie	2604162	Raków
świętokrzyskie	2605052	Ruda Maleniecka
świętokrzyskie	2612062	Rytwiany
świętokrzyskie	2606062	Sadowie
świętokrzyskie	2609072	Samborzec
świętokrzyskie	2609011	Sandomierz

świętokrzyskie	2613052	Secemin
świętokrzyskie	2602063	Sędziszów
świętokrzyskie	2604172	Sitkówka-Nowiny
świętokrzyskie	2603053	Skalbmierz
świętokrzyskie	2610042	Skarżysko Kościelne
świętokrzyskie	2610011	Skarżysko-Kamienna
świętokrzyskie	2602072	Słupia (Jędrzejowska)
świętokrzyskie	2605062	Słupia (Konecka)
świętokrzyskie	2605072	Smyków
świętokrzyskie	2602082	Sobków
świętokrzyskie	2601052	Solec-Zdrój
świętokrzyskie	2611011	Starachowice
świętokrzyskie	2612073	Staszów
świętokrzyskie	2605083	Stąporków
świętokrzyskie	2601063	Stopnica
świętokrzyskie	2604182	Strawczyn
świętokrzyskie	2610053	Suchedniów
świętokrzyskie	2612082	Szydłów
świętokrzyskie	2606072	Tarłów
świętokrzyskie	2601072	Tuczępy
świętokrzyskie	2607062	Waśniów
świętokrzyskie	2611053	Wąchock
świętokrzyskie	2609082	Wilczyce
świętokrzyskie	2601083	Wiślica
świętokrzyskie	2613063	Włoszczowa
świętokrzyskie	2602092	Wodzisław
świętokrzyskie	2606082	Wojciechowice
świętokrzyskie	2604192	Zagnańsk
świętokrzyskie	2609093	Zawichost
świętokrzyskie	2608052	Złota

warmińsko-mazurskie	2814013	Barczewo
warmińsko-mazurskie	2812022	Biskupiec
warmińsko-mazurskie	2802011	Braniewo (gmina miejska)
warmińsko-mazurskie	2802022	Braniewo (gmina wiejska)
warmińsko-mazurskie	2815022	Dąbrówno
warmińsko-mazurskie	2814033	Dobre Miasto
warmińsko-mazurskie	2814042	Dywity
warmińsko-mazurskie	2803011	Działdowo (gmina miejska)
warmińsko-mazurskie	2803022	Działdowo (gmina wiejska)
warmińsko-mazurskie	2861011	Elbląg (gmina miejska)
warmińsko-mazurskie	2804012	Elbląg (gmina wiejska)
warmińsko-mazurskie	2802033	Frombork
warmińsko-mazurskie	2814052	Gietrzwałd
warmińsko-mazurskie	2804022	Godkowo
warmińsko-mazurskie	2801021	Górowo Iławeckie (gmina miejska)
warmińsko-mazurskie	2801052	Górowo Iławeckie (gmina wiejska)
warmińsko-mazurskie	2812032	Grodziczno
warmińsko-mazurskie	2804032	Gronowo Elbląskie
warmińsko-mazurskie	2815032	Grunwald
warmińsko-mazurskie	2807011	Iława (gmina miejska)
warmińsko-mazurskie	2807032	Iława (gmina wiejska)
warmińsko-mazurskie	2803032	Iłowo-Osada
warmińsko-mazurskie	2811012	Janowiec Kościelny
warmińsko-mazurskie	2811022	Janowo
warmińsko-mazurskie	2814072	Jonkowo
warmińsko-mazurskie	2807043	Kisielice
warmińsko-mazurskie	2809022	Kiwity
warmińsko-mazurskie	2812042	Kurzętnik
warmińsko-mazurskie	2802042	Lelkowo
warmińsko-mazurskie	2803043	Lidzbark

warmińsko-mazurskie	2809011	Lidzbark Warmiński (gmina miejska)
warmińsko-mazurskie	2809032	Lidzbark Warmiński (gmina wiejska)
warmińsko-mazurskie	2807021	Lubawa (gmina miejska)
warmińsko-mazurskie	2807052	Lubawa (gmina wiejska)
warmińsko-mazurskie	2809042	Lubomino
warmińsko-mazurskie	2815042	Łukta
warmińsko-mazurskie	2815052	Małdyty
warmińsko-mazurskie	2804042	Markusy
warmińsko-mazurskie	2804052	Milejewo
warmińsko-mazurskie	2815063	Miłakowo
warmińsko-mazurskie	2815073	Miłomłyn
warmińsko-mazurskie	2804063	Młynary
warmińsko-mazurskie	2815083	Morąg
warmińsko-mazurskie	2812011	Nowe Miasto Lubawskie (gmina miejska)
warmińsko-mazurskie	2812052	Nowe Miasto Lubawskie (gmina wiejska)
warmińsko-mazurskie	2862011	Olsztyn
warmińsko-mazurskie	2814093	Olsztynek
warmińsko-mazurskie	2809053	Orneta
warmińsko-mazurskie	2815011	Ostróda (gmina miejska)
warmińsko-mazurskie	2815092	Ostróda (gmina wiejska)
warmińsko-mazurskie	2804073	Pasłęk
warmińsko-mazurskie	2802053	Pieniężno
warmińsko-mazurskie	2802062	Płoskinia
warmińsko-mazurskie	2803052	Płońnica
warmińsko-mazurskie	2817052	Rozogi
warmińsko-mazurskie	2803062	Rybno
warmińsko-mazurskie	2804082	Rychliki
warmińsko-mazurskie	2814112	Stawiguda
warmińsko-mazurskie	2807063	Susz

warmińsko-mazurskie	2814122	Świątki
warmińsko-mazurskie	2804093	Tolkmicko
warmińsko-mazurskie	2817082	Wielbark
warmińsko-mazurskie	2802072	Wilczęta
warmińsko-mazurskie	2807073	Zalewo
wielkopolskie	3009022	Babiak
wielkopolskie	3008012	Baranów
wielkopolskie	3019022	Białośliwie
wielkopolskie	3007012	Blizanów
wielkopolskie	3022013	Bojanowo
wielkopolskie	3004013	Borek Wielkopolski
wielkopolskie	3008022	Bralin
wielkopolskie	3026012	Brodnica
wielkopolskie	3027022	Brudzew
wielkopolskie	3007022	Brzeziny
wielkopolskie	3001022	Budzyń
wielkopolskie	3021033	Buk
wielkopolskie	3007032	Ceków-Kolonia
wielkopolskie	3020013	Chocz
wielkopolskie	3009032	Chodów
wielkopolskie	3001011	Chodzież (gmina miejska)
wielkopolskie	3001032	Chodzież (gmina wiejska)
wielkopolskie	3014012	Chrzypsko Wielkie
wielkopolskie	3018012	Czajków
wielkopolskie	3002011	Czarnków (gmina miejska)
wielkopolskie	3002022	Czarnków (gmina wiejska)
wielkopolskie	3011023	Czempiń
wielkopolskie	3020022	Czermin
wielkopolskie	3003023	Czarniejewo
wielkopolskie	3021042	Czerwonak

wielkopolskie	3028022	Damasławek
wielkopolskie	3009043	Dąbie
wielkopolskie	3027033	Dobra
wielkopolskie	3020033	Dobrzyca
wielkopolskie	3026023	Dolsk
wielkopolskie	3025012	Dominowo
wielkopolskie	3021052	Dopiewo
wielkopolskie	3018022	Doruchów
wielkopolskie	3002032	Drawsko
wielkopolskie	3024022	Duszniki
wielkopolskie	3020042	Gizałki
wielkopolskie	3003011	Gniezno (gmina miejska)
wielkopolskie	3003032	Gniezno (gmina wiejska)
wielkopolskie	3007042	Godziesze Wielkie
wielkopolskie	3010013	Golina
wielkopolskie	3028033	Gołańcz
wielkopolskie	3020052	Gołuchów
wielkopolskie	3004023	Gostyń
wielkopolskie	3018033	Grabów nad Prosną
wielkopolskie	3005012	Granowo
wielkopolskie	3010022	Grodzic
wielkopolskie	3005023	Grodzisk Wielkopolski
wielkopolskie	3009052	Grzegorzew
wielkopolskie	3006013	Jaraczewo
wielkopolskie	3006023	Jarocin
wielkopolskie	3031023	Jastrowie
wielkopolskie	3022023	Jutrosin
wielkopolskie	3019032	Kaczory
wielkopolskie	3061011	Kalisz
wielkopolskie	3005032	Kamieniec

wielkopolskie	3027042	Kawęczyn
wielkopolskie	3010032	Kazimierz Biskupi
wielkopolskie	3024032	Każmierz
wielkopolskie	3008033	Kępno
wielkopolskie	3003042	Kiszkowo
wielkopolskie	3010043	Kleczew
wielkopolskie	3021062	Kleszczewo
wielkopolskie	3003053	KłECKO
wielkopolskie	3009063	Kłodawa
wielkopolskie	3018042	Kobyła Góra
wielkopolskie	3012023	Kobylin
wielkopolskie	3030012	Kołaczkowo
wielkopolskie	3009011	Koło (gmina miejska)
wielkopolskie	3009072	Koło (gmina wiejska)
wielkopolskie	3021072	Komorniki
wielkopolskie	3062011	Konin
wielkopolskie	3021083	Kostrzyn
wielkopolskie	3011011	Kościan (gmina miejska)
wielkopolskie	3011032	Kościan (gmina wiejska)
wielkopolskie	3009082	Kościelec
wielkopolskie	3006032	Kotlin
wielkopolskie	3012033	Koźmin Wielkopolski
wielkopolskie	3007052	Koźminek
wielkopolskie	3021093	Kórnik
wielkopolskie	3031033	Krajenka
wielkopolskie	3010052	Kramsk
wielkopolskie	3018052	Kraszewice
wielkopolskie	3004033	Krobia
wielkopolskie	3012043	Krotoszyn
wielkopolskie	3013012	Krzemieniewo

wielkopolskie	3025022	Krzykosy
wielkopolskie	3010062	Krzymów
wielkopolskie	3011043	Krzywiń
wielkopolskie	3002043	Krzyż Wielkopolski
wielkopolskie	3026033	Książ Wielkopolski
wielkopolskie	3015012	Kuślin
wielkopolskie	3014022	Kwilcz
wielkopolskie	3023022	Lądek
wielkopolskie	3063011	Leszno
wielkopolskie	3031042	Lipka
wielkopolskie	3013022	Lipno
wielkopolskie	3007062	Lisków
wielkopolskie	3002052	Lubasz
wielkopolskie	3021011	Luboń
wielkopolskie	3015023	Lwówek
wielkopolskie	3008042	Łęka Opatowska
wielkopolskie	3019043	Łobżenica
wielkopolskie	3003062	Łubowo
wielkopolskie	3027052	Malanów
wielkopolskie	3001043	Margonin
wielkopolskie	3019052	Miasteczko Krajeńskie
wielkopolskie	3015032	Miedzichowo
wielkopolskie	3022033	Miejska Górka
wielkopolskie	3003072	Mieleszyn
wielkopolskie	3028042	Mieścisko
wielkopolskie	3014033	Międzychód
wielkopolskie	3018063	Mikstat
wielkopolskie	3030023	Miłosław
wielkopolskie	3021103	Mosina
wielkopolskie	3021113	Murowana Goślina

wielkopolskie	3007072	Mycielin
wielkopolskie	3030033	Nekla
wielkopolskie	3003082	Niechanowo
wielkopolskie	3025032	Nowe Miasto nad Wartą
wielkopolskie	3017023	Nowe Skalmierzyce
wielkopolskie	3015043	Nowy Tomyśl
wielkopolskie	3016013	Oborniki
wielkopolskie	3024011	Obrzycko (gmina miejska)
wielkopolskie	3024042	Obrzycko (gmina wiejska)
wielkopolskie	3017033	Odolanów
wielkopolskie	3031053	Okonek
wielkopolskie	3009092	Olszówka
wielkopolskie	3015053	Opalenica
wielkopolskie	3007083	Opatówek
wielkopolskie	3023032	Orchowo
wielkopolskie	3013033	Osieczna
wielkopolskie	3009102	Osiek Mały
wielkopolskie	3024053	Ostroróg
wielkopolskie	3023042	Ostrowite
wielkopolskie	3017011	Ostrów Wielkopolski (gmina miejska)
wielkopolskie	3017042	Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska)
wielkopolskie	3018073	Ostrzeszów
wielkopolskie	3022042	Pakosław
wielkopolskie	3008052	Perzów
wielkopolskie	3004042	Pępowo
wielkopolskie	3004052	Piaski
wielkopolskie	3019011	Piła
wielkopolskie	3020063	Pleszew
wielkopolskie	3024063	Pniewy
wielkopolskie	3021123	Pobiedziska

wielkopolskie	3004063	Pogorzela
wielkopolskie	3002062	Połajewo
wielkopolskie	3004073	Poniec
wielkopolskie	3023052	Powidz
wielkopolskie	3064011	Poznań
wielkopolskie	3009113	Przedecz
wielkopolskie	3029012	Przemęt
wielkopolskie	3017052	Przygodzice
wielkopolskie	3027062	Przykona
wielkopolskie	3021021	Puszczykowo
wielkopolskie	3030043	Pyzdry
wielkopolskie	3005043	Rakoniewice
wielkopolskie	3017063	Raszków
wielkopolskie	3022053	Rawicz
wielkopolskie	3016023	Rogoźno
wielkopolskie	3021132	Rokietnica
wielkopolskie	3012052	Rozdrażew
wielkopolskie	3008062	Rychtal
wielkopolskie	3010073	Rychwał
wielkopolskie	3016032	Ryczywół
wielkopolskie	3013043	Rydzyzna
wielkopolskie	3010082	Rzgów
wielkopolskie	3029022	Siedlec
wielkopolskie	3014043	Sieraków
wielkopolskie	3017072	Sieroszewice
wielkopolskie	3028053	Skoki
wielkopolskie	3010092	Skulsk
wielkopolskie	3023011	Słupca (gmina miejska)
wielkopolskie	3023062	Słupca (gmina wiejska)
wielkopolskie	3010103	Sompolno

wielkopolskie	3017082	Sośnie
wielkopolskie	3010112	Stare Miasto
wielkopolskie	3007093	Stawiszyn
wielkopolskie	3021143	Stęszew
wielkopolskie	3023072	Strzałkowo
wielkopolskie	3021152	Suchy Las
wielkopolskie	3012011	Sulmierzyce
wielkopolskie	3021163	Swarzędz
wielkopolskie	3001053	Szamocin
wielkopolskie	3024073	Szamotuły
wielkopolskie	3007102	Szczytniki
wielkopolskie	3019062	Szydłowo
wielkopolskie	3010123	Ślesin
wielkopolskie	3011053	Śmigiel
wielkopolskie	3026043	Śrem
wielkopolskie	3025043	Środa Wielkopolska
wielkopolskie	3013052	Święciechowa
wielkopolskie	3021172	Tarnowo Podgórne
wielkopolskie	3031062	Tarnówka
wielkopolskie	3002073	Trzcianka
wielkopolskie	3008072	Trzcinica
wielkopolskie	3003093	Trzemeszno
wielkopolskie	3027073	Tuliszków
wielkopolskie	3027011	Turek (gmina miejska)
wielkopolskie	3027082	Turek (gmina wiejska)
wielkopolskie	3019073	Ujście
wielkopolskie	3028062	Wapno
wielkopolskie	3028011	Wągrowiec (gmina miejska)
wielkopolskie	3028072	Wągrowiec (gmina wiejska)
wielkopolskie	3002083	Wieleń

wielkopolskie	3005053	Wielichowo
wielkopolskie	3010132	Wierzbinek
wielkopolskie	3013062	Wijewo
wielkopolskie	3010142	Wilczyn
wielkopolskie	3003103	Witkowo
wielkopolskie	3027092	Władysławów
wielkopolskie	3013072	Włoszakowice
wielkopolskie	3029033	Wolsztyn
wielkopolskie	3024083	Wronki
wielkopolskie	3030053	Września
wielkopolskie	3019083	Wyrzysk
wielkopolskie	3019093	Wysoka
wielkopolskie	3023083	Zagórów
wielkopolskie	3031072	Zakrzewo
wielkopolskie	3025052	Zaniemyśl
wielkopolskie	3015063	Zbąszyń
wielkopolskie	3012063	Zduny
wielkopolskie	3031011	Złotów (gmina miejska)
wielkopolskie	3031082	Złotów (gmina wiejska)
wielkopolskie	3007112	Żelazków
wielkopolskie	3006043	Żerków
zachodniopomorskie	3206012	Banie
zachodniopomorskie	3210013	Barlinek
zachodniopomorskie	3215023	Barwice
zachodniopomorskie	3209012	Będzino
zachodniopomorskie	3201011	Białogard (gmina miejska)
zachodniopomorskie	3201022	Białogard (gmina wiejska)
zachodniopomorskie	3215033	Biały Bór
zachodniopomorskie	3212012	Bielice
zachodniopomorskie	3202012	Bierzwnik

zachodniopomorskie	3209022	Biesiekierz
zachodniopomorskie	3209033	Bobolice
zachodniopomorskie	3210022	Boleszkowice
zachodniopomorskie	3215043	Borne Sulinowo
zachodniopomorskie	3205012	Brojce
zachodniopomorskie	3216022	Brzeżno
zachodniopomorskie	3206023	Cedynia
zachodniopomorskie	3214023	Chociwel
zachodniopomorskie	3206033	Chojna
zachodniopomorskie	3202023	Choszczno
zachodniopomorskie	3203013	Czaplinek
zachodniopomorskie	3217023	Człopa
zachodniopomorskie	3213011	Darłowo (gmina miejska)
zachodniopomorskie	3213032	Darłowo (gmina wiejska)
zachodniopomorskie	3210033	Dębno
zachodniopomorskie	3218013	Dobra
zachodniopomorskie	3211012	Dobra (Szczecińska)
zachodniopomorskie	3214033	Dobrzany
zachodniopomorskie	3214042	Dolice
zachodniopomorskie	3202033	Drawno
zachodniopomorskie	3203023	Drawsko Pomorskie
zachodniopomorskie	3208022	Dygowo
zachodniopomorskie	3207013	Dziwnów
zachodniopomorskie	3207023	Golczewo
zachodniopomorskie	3204023	Goleniów
zachodniopomorskie	3208033	Gościno
zachodniopomorskie	3205023	Gryfice
zachodniopomorskie	3206043	Gryfino
zachodniopomorskie	3215052	Grzmiąca
zachodniopomorskie	3214053	Ińsko

zachodniopomorskie	3203033	Kalisz Pomorski
zachodniopomorskie	3207033	Kamień Pomorski
zachodniopomorskie	3201033	Karlino
zachodniopomorskie	3205032	Karnice
zachodniopomorskie	3214062	Kobylanka
zachodniopomorskie	3211022	Kołbaskowo
zachodniopomorskie	3208011	Kołobrzeg (gmina miejska)
zachodniopomorskie	3208042	Kołobrzeg (gmina wiejska)
zachodniopomorskie	3261011	Koszalin
zachodniopomorskie	3212022	Kozielice
zachodniopomorskie	3202042	Krzęcin
zachodniopomorskie	3212033	Lipiany
zachodniopomorskie	3218023	Łobez
zachodniopomorskie	3213042	Malechowo
zachodniopomorskie	3209042	Manowo
zachodniopomorskie	3214082	Marianowo
zachodniopomorskie	3204033	Maszewo
zachodniopomorskie	3209053	Mielno
zachodniopomorskie	3206053	Mieszkowice
zachodniopomorskie	3207043	Międzyzdroje
zachodniopomorskie	3217033	Mirosławiec
zachodniopomorskie	3206063	Moryń
zachodniopomorskie	3210043	Myślibórz
zachodniopomorskie	3211033	Nowe Warpno
zachodniopomorskie	3204043	Nowogard
zachodniopomorskie	3210052	Nowogródek Pomorski
zachodniopomorskie	3204052	Osina
zachodniopomorskie	3203042	Ostrowice
zachodniopomorskie	3202053	Pełczyce
zachodniopomorskie	3205043	Płoty

zachodniopomorskie	3209063	Polanów
zachodniopomorskie	3211043	Police
zachodniopomorskie	3216033	Połczyn-Zdrój
zachodniopomorskie	3213052	Postomino
zachodniopomorskie	3212042	Przelewice
zachodniopomorskie	3204062	Przybiernów
zachodniopomorskie	3212053	Pyrzyce
zachodniopomorskie	3218032	Radowo Małe
zachodniopomorskie	3216042	Rąbino
zachodniopomorskie	3202063	Recz
zachodniopomorskie	3218043	Resko
zachodniopomorskie	3205072	Rewal
zachodniopomorskie	3208052	Rymań
zachodniopomorskie	3209073	Sianów
zachodniopomorskie	3208062	Siemyśl
zachodniopomorskie	3213021	Sławno (gmina miejska)
zachodniopomorskie	3213062	Sławno (gmina wiejska)
zachodniopomorskie	3216052	Sławoborze
zachodniopomorskie	3214092	Stara Dąbrowa
zachodniopomorskie	3206072	Stare Czarnowo
zachodniopomorskie	3214011	Stargard (gmina miejska)
zachodniopomorskie	3214102	Stargard (gmina wiejska)
zachodniopomorskie	3204073	Stepnica
zachodniopomorskie	3214113	Suchań
zachodniopomorskie	3262011	Szczecin
zachodniopomorskie	3215011	Szczecinek (gmina miejska)
zachodniopomorskie	3215062	Szczecinek (gmina wiejska)
zachodniopomorskie	3216011	Świdwin (gmina miejska)
zachodniopomorskie	3216062	Świdwin (gmina wiejska)
zachodniopomorskie	3207052	Świerzno

zachodniopomorskie	3209082	Świeszyno
zachodniopomorskie	3263011	Świnoujście
zachodniopomorskie	3206083	Trzebińsko-Zdrój
zachodniopomorskie	3205083	Trzebiatów
zachodniopomorskie	3217043	Tuczno
zachodniopomorskie	3201043	Tychowo
zachodniopomorskie	3208072	Ustronie Morskie
zachodniopomorskie	3217011	Wałcz (gmina miejska)
zachodniopomorskie	3217052	Wałcz (gmina wiejska)
zachodniopomorskie	3212062	Warnice
zachodniopomorskie	3218053	Węgorzyno
zachodniopomorskie	3206092	Widuchowa
zachodniopomorskie	3203052	Wierzchowo
zachodniopomorskie	3207063	Wolin
zachodniopomorskie	3203063	Złocieniec

Sposób sporządzania obrotu stada, obliczania sztuk przelotowych zwierząt gospodarskich i stanu średniorocznego tych zwierząt**Sposób sporządzania obrotu stada – Obliczanie DJP**

Obrót stada – Liczba DJP

Stan średnioroczny gatunek 1 grupa 1 x Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na DJP +
Stan średnioroczny gatunek 1 grupa 2 x Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na DJP
++ Stan średnioroczny gatunek 2 grupa 1 x Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na
DJP + Stan średnioroczny gatunek 2 grupa 2 x Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na DJP
++ Stan średnioroczny gatunek n grupa n x Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na
DJP, gdzie:

n – kolejne gatunki i ich grupy technologiczne

lub przy pomocy wzoru:

$$OS = S\acute{s}1a \times WP1a + S\acute{s}1b \times WP1b + S\acute{s}1c \times WP1c + S\acute{s}2a \times WP2a + S\acute{s}2b \times WP2b + S\acute{s}2c \times WP2c + \dots + S\acute{s}Nz \times WPNz,$$

gdzie:

OS – obrót stada (nDJP)

S \acute{s} 1a – stan średnioroczny dla gatunku 1 i jego grupy technologicznej a

1 do N – kolejne gatunki zwierząt gospodarskich

a do z – kolejne grupy technologiczne dla pojedynczego gatunku

WP – współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na DJP dla gatunku 1 do N i jego grupy a do z

Obliczanie sztuk przelotowych (przelotowości):

Sztuki przelotowe (przelotowość) – liczba zwierząt gospodarskich, które przebywały w danej grupie technologicznej w ciągu roku.

1. Zwierzęta gospodarskie przebywające w danej grupie technologicznej rok lub dłużej:
sztuki przelotowe = (stan początkowy + stan końcowy) / 2
2. Zwierzęta gospodarskie przebywające w danej grupie technologicznej krócej niż rok:
sztuki przelotowe = sztuki sprzedane + sztuki przeklasyfikowane + [(sztuki padłe + sztuki poddane ubojowi z konieczności) / 2] + [(stan końcowy – stan początkowy) / 2]

Obliczanie stanu średniorocznego:

Stan średnioroczny – średnia liczba zwierząt gospodarskich w poszczególnych grupach technologicznych.

1. Zwierzęta gospodarskie przebywające w danej grupie technologicznej rok lub dłużej:
stan średnioroczny = (stan początkowy + stan końcowy) / 2

2. Zwierzęta gospodarskie przebywające w danej grupie technologicznej krócej niż rok:
stan średnioroczny = (przelotowość x ilość miesięcy przebywania w grupie technologicznej) /
12

gdzie:

stan początkowy – liczba zwierząt gospodarskich danej grupy technologicznej gatunku na początku roku

stan końcowy – liczba zwierząt gospodarskich danej grupy technologicznej gatunku na koniec roku

sztuki sprzedane – liczba zwierząt gospodarskich danej grupy technologicznej gatunku sprzedana w ciągu roku (w tym ubój na własne potrzeby)

sztuki przeklasyfikowane – liczba zwierząt gospodarskich danej grupy technologicznej gatunku, która z powodu wieku, etapu wzrostu lub stanu fizjologicznego została zaklasyfikowana do innej grupy technologicznej

sztuki padłe – liczba zwierząt gospodarskich danej grupy technologicznej gatunku, które na skutek chorób lub innych zdarzeń losowych padły w okresie przebywania w tej grupie i nie nadają się do dalszego przetwórstwa i powinny być zutyliczowane

sztuki poddane ubojowi z konieczności – liczba zwierząt gospodarskich danej grupy technologicznej gatunku, które musiano uśmiercić na skutek zranień i przyczyn losowych, nierokujących na powrót do poprzedniego stanu zdrowia, a będących pełnowartościowym surowcem przetwórczym

Przykład 1: Stado krów mlecznych w systemie bezściolowym

Stan na początku roku:

5 krów mlecznych
3 jałówki powyżej 1 roku
2 jałówki do 1 roku
0 cieląt do 6 miesięcy
2 bydło opasowe powyżej 1 roku

Stan na koniec roku:

5 krów mlecznych
2 jałówki cielne
2 jałówki powyżej 1 roku
2 cielęta do 6 miesięcy
1 cielę padłe
1 bydło opasowe powyżej 1 roku
1 bydło opasowe powyżej 1 roku sprzedane

Sztuki przelotowe:

zwierzęta gospodarskie przebywające w danej grupie technologicznej rok lub dłużej:
(5 krów na początku roku + 5 krów na koniec roku)/2 = 5 sztuk przelotowych

zwierzęta gospodarskie przebywające w danej grupie technologicznej krócej niż rok:

0 jałówek sprzedanych powyżej 1 roku + 2 jałówki przeklasyfikowane powyżej 1 roku + 0 jałówek padłych powyżej 1 roku + (2 jałówki powyżej 1 roku na koniec roku – 2 jałówki powyżej 1 roku na początku roku)/2 = 2 sztuki przelotowe

0 jałówek cielnych sprzedanych + 0 jałówek cielnych przeklasyfikowanych + 0 jałówek cielnych padłych + (2 jałówki cielne na koniec roku – 0 jałówek cielnych na początku roku)/2 = 1 sztuka przelotowa

0 jałówek do 1 roku sprzedanych + 2 jałówki do 1 roku przeklasyfikowane + 0 jałówek do 1 roku padłych + (0 jałówek do 1 roku na koniec roku – 2 jałówki do 1 roku na początku roku)/2 = 1 sztuka przelotowa

0 cieląt sprzedanych + 0 cieląt przeklasyfikowanych + 1 cielę padłe + (2 cielęta na koniec roku – 0 cieląt na początku roku)/2 = 1,5 sztuki przelotowej

1 sprzedane bydło opasowe powyżej 1 roku + 0 przeklasyfikowane + 0 padłe + (1 bydło opasowe powyżej 1 roku na koniec roku – 2 bydło opasowe powyżej 1 roku na początku roku)/2 = 1,5 sztuki przelotowej

Stan średnioroczny:

krowy $(5 + 5)/2 = 5$

jałówki powyżej 1 roku $2 \times 8 \text{ miesięcy}/12 = 1,33$

jałówki do 1 roku $1 \times 6 \text{ miesięcy}/12 = 0,5$

jałówki cielne $1 \times 9 \text{ miesięcy}/12 = 0,75$

cielęta do 6 miesiąca $1,5 \times 6 \text{ miesięcy} = 0,75$

bydło opasowe $1,5 \times 12/12 = 1,5$

Obrót stada – obliczenie DJP:

krowy $5 \times 1 \text{ DJP} +$ jałówki powyżej 1 roku $1,33 \times 0,8 \text{ DJP} +$ jałówki cielne $0,75 \times 1 \text{ DJP} +$ jałówki do 1 roku $0,5 \times 0,3 \text{ DJP} +$ cielęta do 6 miesiąca $0,75 \times 0,15 \text{ DJP} +$ bydło opasowe $1,5 \times 0,9 \text{ DJP} = 8,43 \text{ DJP}$

Przykład 2: Stado mieszane system ściółkowy

Stan na początku roku:

3 krowy

1 cielę do 6 miesiąca

2 lochy

20 warchlaków

10 tuczników

1 klacz

5 owiec

5 jagniąt do 3,5 miesiąca

Stan na koniec roku:

3 krowy

2 cielęta do 6 miesiąca

1 jałówka od 6 miesiąca do 1 roku

2 lochy

22 prosięta do 2 miesiąca

19 tuczników

1 padły warchlak

1 klacz

1 źrebię do 6 miesiąca

5 owiec powyżej 1,5 roku

3 jarlaki maciorki

2 jagnięta do 3,5 miesiąca sprzedane

10 tuczników sprzedanych

Sztuki przelotowe:

zwierzęta gospodarskie przebywające w danej grupie technologicznej rok lub dłużej:

$(3 \text{ krowy na początku roku} + 3 \text{ krowy na koniec roku})/2 = 3 \text{ sztuki przelotowe}$

$(2 \text{ lochy na początku roku} + 2 \text{ lochy na koniec roku})/2 = 2 \text{ sztuki przelotowe}$

$(1 \text{ klacz na początku roku} + 1 \text{ klacz na koniec roku})/2 = 1 \text{ sztuka przelotowa}$

$(2 \text{ owce na początku roku} + 2 \text{ owce na koniec roku})/2 = 2 \text{ sztuki przelotowe}$

zwierzęta gospodarskie przebywające w danej grupie technologicznej krócej niż rok:

$0 \text{ cieląt do 6 miesiąca sprzedanych} + 1 \text{ cielę do 6 miesiąca przeklasyfikowane} + 0 \text{ cieląt do 6 miesiąca padłych} + (2 \text{ cielęta do 6 miesiąca na koniec roku} - 1 \text{ cielę do 6 miesiąca na początku roku})/2 = 1,5 \text{ sztuki przelotowej}$

$0 \text{ jałówek od 6 miesiąca do 1 roku sprzedanych} + 0 \text{ jałówek od 6 miesiąca do 1 roku przeklasyfikowanych} + 0 \text{ jałówek od 6 miesiąca do 1 roku padłych} + (1 \text{ jałowka od 6 miesiąca do 1 roku na koniec roku} - 0 \text{ jałówek od 6 miesiąca do 1 roku na początku roku})/2 = 0,5 \text{ sztuki przelotowej}$

$0 \text{ prosiąt do 2 miesiąca sprzedanych} + 0 \text{ prosiąt do 2 miesiąca przeklasyfikowanych} + 0 \text{ prosiąt do 2 miesiąca padłych} + (20 \text{ prosiąt do 2 miesiąca na koniec roku} - 0 \text{ prosiąt do 2 miesiąca na początku roku})/2 = 10 \text{ sztuk przelotowych}$

$0 \text{ warchlaków od 2 miesiąca do 4 miesiąca sprzedanych} + 19 \text{ warchlaków od 2 miesiąca do 4 miesiąca przeklasyfikowanych} + 1/2 \times 1 \text{ warchlak od 2 miesiąca do 4 miesiąca padły} + (0 \text{ warchlaków od 2 miesiąca do 4 miesiąca na koniec roku} - 20 \text{ warchlaków od 2 miesiąca do 4 miesiąca na początku roku})/2 = 9,5 \text{ sztuk przelotowych}$

$10 \text{ tuczników sprzedanych} + 0 \text{ tuczników przeklasyfikowanych} + 0 \text{ tuczników padłych} + (19 \text{ tuczników na koniec roku} - 10 \text{ tuczników na początku roku})/2 = 14,5 \text{ sztuk przelotowych}$

$2 \text{ jagnięta do 3,5 miesiąca sprzedane} + 0 \text{ jagnięt do 3,5 miesiąca padłych} + 3 \text{ jagnięta do 3,5 miesiąca przeklasyfikowanych} + (0 \text{ jagnięt do 3,5 miesiąca na koniec roku} - 5 \text{ jagnięt do 3,5 miesiąca na początku roku})/2 = 2,5 \text{ sztuki przelotowej}$

$0 \text{ jarlaków maciorek sprzedanych} + 0 \text{ jarlaków maciorek padłych} + 0 \text{ jarlaków maciorek przeklasyfikowanych} + (3 \text{ jarlaki maciorki na koniec roku} - 0 \text{ jarlaków maciorek na początku roku})/2 = 1,5 \text{ sztuki przelotowej}$

$0 \text{ źrebiąt do 6 miesiąca sprzedanych} + 0 \text{ źrebiąt do 6 miesiąca padłych} + 0 \text{ źrebiąt do 6 miesiąca przeklasyfikowanych} + (1 \text{ źrebię do 6 miesiąca na koniec roku} - 0 \text{ źrebiąt na początku roku})/2 = 0,5 \text{ sztuki przelotowej}$

Stan średnioroczny:

zwierzęta gospodarskie przebywające w danej grupie technologicznej rok lub dłużej:

$(3 \text{ krowy na początku roku} + 3 \text{ krowy na koniec roku})/2 = 3$

$(2 \text{ lochy na początku roku} + 2 \text{ lochy na koniec roku})/2 = 2$

$(1 \text{ klacz na początku roku} + 1 \text{ klacz na koniec roku})/2 = 1$

$(5 \text{ owiec powyżej 1,5 roku na początku roku} + 5 \text{ owiec powyżej 1,5 roku na koniec roku})/2 = 5$

zwierzęta gospodarskie przebywające w danej grupie technologicznej krócej niż rok:

cielęta do 6 miesiąca $1,5 \text{ sztuki przelotowej} \times 6 \text{ miesięcy}/12 = 0,75$

jałówki od 6 miesiąca do 1 roku $0,5 \text{ sztuki przelotowej} \times 6 \text{ miesięcy}/12 = 0,25$

prosięta do 2 miesiąca $10 \text{ sztuk przelotowych} \times 2 \text{ miesiące}/12 = 1,67$

warchlaki od 2 miesiąca do 4 miesiąca $9,5 \text{ sztuk przelotowych} \times 2 \text{ miesiące}/12 = 1,58$

tuczniaki $14,5 \text{ sztuk przelotowych} \times 2 \text{ miesiące}/12 = 2,42$

jagnięta do 3,5 miesiąca $2,5 \text{ sztuki przelotowej} \times 3,5 \text{ miesiąca}/12 = 0,73$

jarlaki maciorki $1,5 \text{ sztuki przelotowej} \times 8,5 \text{ miesiąca}/12 = 1,06$

źrebięta do 6 miesiąca $0,5 \text{ sztuki przelotowej} \times 6 \text{ miesięcy}/12 = 0,25$

Obrót stada – obliczenie DJP:

3 krowy x 1 DJP + 2 lochy x 0,35 DJP + 1 klacz x 1,2 DJP + 5 owiec powyżej 1,5 roku x 0,1 DJP + 0,75 cieląt do 6 miesiąca x 0,15 DJP + 0,25 jałówki od 6 miesiąca do 1 roku x 0,3 DJP + 1,67 prosięta do 2 miesiąca x 0,02 + 1,58 warchlaka od 2 miesiąca do 4 miesiąca x 0,07 DJP + 2,42 tuczniaki x 0,14 DJP + 0,73 jagnięta do 3,5 miesiąca x 0,05 DJP + 1,06 jarlaki maciorki x 0,1 DJP + 0,25 źrebięta do 6 miesiąca x 0,3 DJP = 6,29 DJP

Sposób obliczania wymaganej pojemności zbiorników oraz wymaganej powierzchni miejsc do przechowywania nawozów naturalnych

Tabela 6. Sposób obliczania pojemności płyty obornikowej lub pojemności zbiornika na gnojowicę albo gnojówkę dla gatunków zwierząt gospodarskich innych niż drób

Lp.	Rodzaj wyposażenia	Pojemność płyty/zbiornika na 1 DJP obrotu stada (m ³)	Współczynnik odliczenia okresu pastwiskowego	Współczynnik odliczenia systemu i wyposażenia	Pojemność płyty/zbiornika (m ³)
1	Płyty obornikowe	2,1 ¹⁾	A	D	$X1 = 2,1 \times A \times D \times nDJP$
2	Zbiorniki na gnojówkę	1,4 ¹⁾	B	F	$X2 = 1,4 \times B \times F \times nDJP + G$
3	Zbiorniki na gnojowicę	5,8 ¹⁾	C	E, F	$X3 = 5,8 \times C \times E \times F \times nDJP + G$

¹⁾ W przypadku chowu krów mlecznych podane w tabeli pojemności płyty lub zbiornika dotyczą kategorii krów mlecznych 1 (z tabeli 9). Dla pozostałych kategorii krów 2 i 3 (z tabeli 9) podane wartości należy zwiększyć odpowiednio o 10% i 20%.

Tabela 7. Sposób obliczania pojemności płyty obornikowej i pojemności zbiornika na gnojówkę/odciek z przechowywania obornika dla drobiu

Lp.	Rodzaj wyposażenia	Pojemność płyty/zbiornika na 1 DJP obrotu stada (m ³)	Współczynnik odliczenia okresu pastwiskowego	Współczynnik odliczenia systemu i wyposażenia	Pojemność płyty/zbiornika (m ³)
1	Płyty obornikowe	1,2	A	D	$X1 = 1,2 \times A \times D \times nDJP$
2	Zbiorniki na gnojówkę/odciek z przechowywania obornika	0,7	B	E, F	$X2 = 0,7 \times B \times E \times F \times nDJP + G$

1. nDJP – liczba zwierząt gospodarskich w gospodarstwie rolnym wyrażona w DJP obrotu stada.
2. X1 do X3 – pojemność płyty obornikowej lub pojemność zbiornika na gnojówkę albo gnojowicę stanowiąca iloczyn liczby zwierząt gospodarskich w gospodarstwie rolnym wyrażonej w DJP (liczba zwierząt gospodarskich wyrażona w DJP może zostać pomniejszona o liczbę zwierząt gospodarskich utrzymywanych w systemie otwartym lub na głębokiej ściółce) i okresu pastwiskowego i pojemności płyty obornikowej lub pojemności zbiornika na gnojówkę albo gnojowicę na 1 DJP. W przypadku zbycia obornika lub gnojowicy uzyskaną wartość X należy procentowo pomniejszyć o poświadczoną dokumentem wielkość przekazanych nawozów. W przypadku stosowania obornika lub gnojowicy dla celów kogeneracji energii, w tym spalania, uzyskaną wartość X należy procentowo pomniejszyć o poświadczoną dokumentacją instalacji ilość nawozów zużytych w tym celu.
3. A, B, C – współczynniki odliczenia okresu pastwiskowego – współczynnik ma zastosowanie, jeżeli utrzymywane w gospodarstwie rolnym zwierzęta gospodarskie korzystają z wypasu na pastwisku. Dla zwierząt gospodarskich utrzymywanych bez pastwiska wartość współczynników A, B, C przyjmuje wartość = 1. Dawka azotu nawozów naturalnych na obszarach pastwisk nie może przekroczyć 170 kg N/rok.
 - A – dla płyt obornikowych
 - B – dla zbiorników na gnojówkę
 - C – dla zbiorników na gnojowicę
4. D, E, F – współczynniki odliczenia ze względu na zastosowane rozwiązania systemów utrzymania oraz wyposażenie techniczne.
 - D – system bezściołowy dla drobiu, system częściowo-rusztowy dla świń
 - E – podsuszanie pomiotu w chowie drobiu, separowanie gnojowicy (tylko faza ciekła)
 - F – zadaszenie płyty obornikowej lub przykrycie zbiornika na gnojowicę, w sposób zabezpieczający przed przedostawaniem się opadów, w szczególności osłoną elastyczną

G – współczynnik doliczenia odcieku z powierzchni wybiegu. Wartość współczynnika wyrażoną w m³ oblicza się ze wzoru $G = P \times 0,15$, gdzie P wyraża powierzchnię wybiegów w m². Dla wybiegów zadaszonych współczynnika G nie uwzględnia się (wartość = 0).
5. W przypadku stosowania w gospodarstwie rolnym ciągłych kompleksowych procesów technologicznych przetwarzania nawozów naturalnych, w szczególności produkcji biogazu, kompostowania aeracyjnego, pirolizy, spalania, stosuje się tylko jeden wspólny współczynnik („H”), którego wartość wynosi $H = 0,5$ dla wszystkich rodzajów wyposażenia.
6. Niezbędną powierzchnię płyt obornikowych (m²) w stosunku do jej pojemności (m³) wylicza się, dzieląc wartość X1 przez deklarowaną wysokość składowania, wynikającą z posiadanych przez rolnika środków technicznych.

Tabela 8. Wartości współczynników odliczenia, o których mowa w tabeli 6 i tabeli 7¹⁾

Lp.	Gatunek/typ użytkowości zwierząt gospodarskich	Współczynnik					
		A	B	C	D	E	F
1	Bydło mleczne	0,6	0,7	0,6	-	0,7	0,8
2	Bydło mięsne	0,5	0,6	0,6	-	0,7	0,8
3	Konie	0,5	0,6	-	-	-	0,8
4	Owce, kozy	0,5	0,6	-	-	-	0,8
5	Jelenie, daniiele, króliki	0,2	0,5	-	-	-	0,8
6	Świnie	0,7	0,6	0,6	0,8	0,7	0,8
7	Drób	0,7	0,6	-	0,7	0,8	0,8
8	Pozostałe	-	-	-	-	-	0,8

¹⁾W przypadku jednoczesnego chowu kilku gatunków zwierząt gospodarskich uwzględnia się tylko jeden współczynnik, właściwy dla dominującego gatunku, którego obrót stada wyrażony w DJP jest dominujący.

Przykład 1:

Stado krów mlecznych w systemie bezściolowym

Stan na początku roku:

5 krów mlecznych

2 jałówki powyżej 1 roku

2 jałówki od 6 miesiąca do 1 roku

0 cieląt do 6 miesiąca

2 bydło opasowe powyżej 1 roku

Stan na koniec roku:

5 krów mlecznych

2 jałówki cielne

2 jałówki powyżej 1 roku

2 cielęta do 6 miesiąca

1 cielę padłe

1 bydło opasowe powyżej 1 roku

1 bydło opasowe powyżej 1 roku sprzedane

Sposób obliczania pojemności zbiornika na gnojowicę:

$$X3 = 5,8 \times 0,6 \times 8,43 \text{ DJP} = 29,34 \text{ m}^3$$

gdzie:

C = 0,6

E brak

F brak

G brak

Przykład 2:

Stado mieszane system ściółkowy

Stan na początku roku:

3 krowy

1 cielę do 6 miesiąca

2 lochy

20 warchlaków od 2 miesiąca do 4 miesiąca

10 tuczników

1 klacz

5 owiec powyżej 1,5 roku

5 jagniąt do 3,5 miesiąca

Stan na koniec roku:

3 krowy

2 cielęta do 6 miesiąca

1 jałówka od 6 miesiąca do 1 roku

2 lochy

22 prosięta do 2 miesiąca

19 tuczników

1 padły warchlak od 2 miesiąca do 4 miesiąca

1 klacz

1 źrebię do 6 miesiąca

5 owiec powyżej 1,5 roku

3 jarlaki maciorki

2 jagnięta do 3,5 miesiąca sprzedane

Sposób obliczania pojemności płyty obornikowej i zbiornika na gnojówkę:**Płyta:**

$$X1 = 2,1 \times A \times D \times nDJP$$

$$X1 = 2,1 \times 0,7 \times 6,29 = 9,25 \text{ m}^2$$

gdzie:

$$A = 0,7$$

D brak

Zbiornik:

$$X2 = 1,4 \times B \times F \times nDJP + G$$

$$X2 = 1,4 \times 0,6 \times 6,29 = 5,28 \text{ m}^3$$

gdzie:

$$B = 0,6$$

F brak

Tabela 9. Średnie roczne wielkości produkcji nawozów naturalnych i koncentracja zawartego w nich azotu w zależności od gatunku zwierzęcia gospodarskiego, jego wieku i wydajności oraz systemu utrzymywania zwierząt gospodarskich¹⁾

Gatunek/grupa technologiczna zwierząt	SYSTEM UTRZYMYWANIA								Wartość współczynnika odliczenia koncentracji „w ²⁾ ”
	Głęboka ściółka		Płytką ściółką				Bezściółkowo		
	Obornik ²⁾		Obornik ²⁾		Gnojówka ²⁾		Gnojowica/pomiot/ odchody ^{2), 3)}		
	Produkcja (t/rok)	Zawartość (kg N/t)	Produkcja (t/rok)	Zawartość (kg N/t)	Produkcja (m ³ /rok)	Zawartość (kg N/m ³)	Produkcja (m ³ lub t/rok)	Zawartość (kg N/t lub m ³)	
Bydło									
Buhaje	19,0	3,1	10,5	3,3	5,8	3,4	22,0	3,5	0,7
Krowy mleczne 1 ⁵⁾	18,8	2,6	10,0	2,8	6,2	2,7	17,6	3,4	0,7
Krowy mleczne 2 ⁶⁾	23,8	3,1	14,8	3,3	7,6	3,2	23,0	4,0	0,7
Krowy mleczne 3 ⁷⁾	26,0	3,7	16,2	4,0	8,4	3,8	25,4	4,5	0,7
Jałówki cielne	18,4	3,0	8,5	3,2	5,4	3,1	16,4	3,4	0,7
Jałówki powyżej 1 roku	12,4	2,8	6,0	2,8	5,8	2,7	11,6	2,9	0,7
Jałówki od 6 miesiąca do 1 roku	7,8	3,4	3,6	3,5	2,4	3,7	6,8	4,7	0,7
Cielęta do 6 miesiąca	2,4	3,8	1,6	2,8	1,4	3,2	2,6	3,2	0,7
Bydło opasowe od 6 miesiąca do 1 roku	12,0	2,6	5,0	3,1	3,8	3,4	10,0	4,5	0,7
Bydło opasowe powyżej 1 roku	15,0	3,0	7,0	2,7	6,9	2,9	14,2	3,2	0,7
Świnie									
Knury	5,5	3,1	3,2	3,1	1,9	3,3	4,6	3,6	0,85
Lochy	5,0	3,9	3,7	4,0	1,8	4,2	4,6	4,3	0,79
Warchlaki od 2 miesiąca do 4 miesiąca	1,5	2,4	1,1	1,9	0,5	0,8	1,4	2,8	0,79

Prosięta do 2 miesiąca	0,5	1,8	0,3	0,9	0,2	0,4	0,7	2,0	-
Tuczniaki	2,0	4,2	1,5	4,4	1,0	4,6	1,9	4,6	0,75
Konie duże									
Ogiery	8,5	5,0	5,0	1,7	2,0	1,9		0,6	
Klaczki, wałachy	8,5	5,2	5,5	1,9	2,4	2,1			
Żrebacki powyżej 2 lat	6,5	4,2	5,5	1,5	1,7	1,8			
Żrebacki powyżej 1 roku do 2 lat	6,0	3,2	4,0	1,4	1,4	1,3			
Żrebacki od 6 miesiąca do 1 roku	2,5	2,7	2,0	1,3	1,2	0,9			
Żrebięta do 6 miesiąca	1,6	0,15	1,0	0,8	0,7	0,5			
Konie małe									
Ogiery	5,4	2,5	4,0	0,8	1,5	0,9		0,6	
Klaczki, wałachy	5,4	2,6	4,5	0,9	1,7	1,0			
Żrebacki powyżej 2 lat	4,5	2,1	4,5	0,8	1,2	0,9			
Żrebacki powyżej 1 roku do 2 lat	4,0	1,6	3,4	0,7	1,0	0,7			
Żrebacki od 6 miesiąca do 1 roku	1,7	1,4	1,4	0,6	0,8	0,5			
Żrebięta do 6 miesiąca	1,2	0,07	0,7	0,4	0,7	0,3			
Owce									
Tryki powyżej 1,5 roku	1,4	6,7						0,6	
Owce powyżej 1,5 roku	1,2	6,9							
Jagnięta do 3,5 miesiąca	0,4	8,3							
Jarlaki	0,7	10,5							
Drób									
Kury nieśne	0,029	20,7					0,014 ³⁾	22,4	0,71

Kury mięsne	0,018	20,7					0,014 ³⁾	21,6 ³⁾	0,71
Kury do 20 tygodnia	0,008	15,7					-	-	-
Brojlery kurze	0,017	24,7					-	-	0,71
Kaczki	0,026	22,8					0,014	23,8	0,71
Gęsi	0,03	21,8					0,02	32,7	0,71
Indyki samce	0,048	41,5					-	-	0,71
Indyki samice	0,032	40,6					-	-	0,71
Przepiórki	0,002	1,2					-	-	-
Perlice	0,025	3,4					-	-	-
Lisy i jenoty									
Samiec						0,240 ³⁾	7,5 ³⁾	-	
Samica						0,292 ³⁾	9,6 ³⁾		
Młode						0,130 ³⁾	5,3 ³⁾		
Norki i tchórze									
Samiec						0,017 ³⁾	13,4 ³⁾	-	
Samica						0,015 ³⁾	16,5 ³⁾		
Młode						0,011 ³⁾	9,5 ³⁾		
Króliki i nutrie									
Samiec			0,15	2,9	0,13	3,1	0,210 ³⁾	3,5 ³⁾	0,6
Samica			0,17	3,2	0,11	3,3	0,230 ³⁾	3,8 ³⁾	
Młode			0,08	2,6	0,05	2,8	0,110 ³⁾	3,2 ³⁾	
Szynszyle									
Samiec	0,026	2,6					0,018 ³⁾	2,9 ³⁾	-
Samica	0,032	3,1					0,021 ³⁾	3,5 ³⁾	
Młode	0,023	2,0					0,012 ³⁾	2,3 ³⁾	
Kozy									
Kozy matki	1,2	8,4							0,6
Kozłeta do 3,5 miesiąca	0,4	9,4							
Kozłeta od 3,5 miesiąca do 1,5 roku	0,8	6,9							
Pozostałe	1,0	8,0							

Jelenie szlachetne⁸⁾				
Byki	1,8	8,3	0,5	
Łanie	1,6	8,7	0,5	
Młode	0,8	2,1	0,5	
Jelenie sika i daniele⁸⁾				
Byki	1,4	4,5	0,5	
Łanie	1,3	5,1	0,5	
Młode	0,6	1,6	0,5	
Pozostałe gatunki				
Strusie afrykańskie ⁸⁾	0,8	1,75	0,7	
Strusie Emu i Nandu ⁸⁾	0,5	1,5		
Inne zwierzęta o łącznej masie 500 kg, z wyłączeniem ryb	12,0	6,0		
Produkt pofermentacyjny – fermentacja „mokra”			2,8 ^{9), 10)}	-
Separowana gnojowica faza ciekła				
Bydło			2,8	-
Świnie			4,2	-
Separowana gnojowica faza stała				
Bydło			3,4	-
Świnie			5,2	-

¹⁾ W przypadku przekazywania nawozów naturalnych podmiot przyjmujący nawozy naturalne stosuje koncentrację zawartego azotu z tabeli 9 albo stosuje koncentrację zawartego azotu zgodnie z informacją o składzie nawozu naturalnego otrzymaną od przekazującego (jeżeli podmiot przekazujący nawóz naturalny przeprowadził badanie zawartości azotu w odchodach zwierzęcych) albo stosuje koncentrację zawartego azotu na podstawie wyników badania zawartości azotu w nawozach naturalnych wykonanych przez przyjmującego nawóz naturalny.

Obliczenie koncentracji wykonuje się przez zastosowanie wzoru:

$$k = \text{zawartość azotu} \times w$$

gdzie:

k – rzeczywista koncentracja azotu w jednostce nawozu naturalnego

zawartość azotu – odpowiednia wartość z tabeli 9

w – tabelaryczna wartość współczynnika odliczenia z tabeli 9

²⁾ Podane objętości:

- gnojowicy i gnojówki dotyczą poziomu 7–10% suchej masy w zależności od gatunku,
- fazy ciekłej i stałej separatu dotyczą poziomu odpowiednio 1,5–20,0% suchej masy separatorów,
- obornika i pomiotu dotyczą poziomu 25–35% suchej masy w zależności od gatunku.

Posiadanie nawozów o innej, udokumentowanej badaniami w stacji chemiczno-rolniczej zawartości suchej masy, upoważnia do dokonania odpowiednich przeliczeń koncentracji „N” (kg/t lub m³). Próbkę do badań pobiera próbkobiorca ze stacji chemiczno-rolniczej.

³⁾ W systemie bezściółowym dla drobiu pozyskiwany jest pomiot, a dla zwierząt futerkowych mieszanina odchodów i niewielkiej ilości moczu. Wyłącznie dla tych kategorii produkcję i koncentrację wyrażono w t/rok i kg N/t.

⁴⁾ Wartość współczynnika odliczenia koncentracji „w” stosuje się dla obliczenia rzeczywistej koncentracji azotu w jednostce nawozów naturalnych, wynikającej z udokumentowanych przez hodowcę i powszechnie uznanych praktyk żywieniowych, polegających na stosowaniu obniżonej koncentracji białka w dawce pokarmowej wraz z suplementacją syntetycznymi aminokwasami, środków zwiększających strawność białka (enzymy), żywienia wielofazowego (minimum 4 fazy dla drobiu i świń w obrębie jednej grupy technologicznej), żywienia PMR i TMR z rozdziałem na grupy produkcyjne, dodatków zakwaszających, biopreparatów do ściółki i gnojowicy, podsuszania pomiotu. W przypadku przeżuwaczy i/lub gatunków zwierząt monogastycznych, dla których pastwisko stanowi powyżej 70% dawki pokarmowej i/lub dzienny czas pobytu na pastwisku wynosi co najmniej 6 godzin/dzień, wartość współczynnika odliczenia koncentracji „w”, może być użyta do wyliczania dawki azotu zdeponowanej na pastwisku z pominięciem ściółki według współczynników tabeli 8.

⁵⁾ Krowy mleczne o wydajności mlecznej do 6 tys. litrów.

⁶⁾ Krowy mleczne o wydajności mlecznej powyżej 6 do 8 tys. litrów.

⁷⁾ Krowy mleczne o wydajności mlecznej powyżej 8 tys. litrów

⁸⁾ Dla jeleniowatych i strusi określone wskaźniki odnoszą się do systemu otwartego, jako jedyne go stosowanego w kraju systemu utrzymywania zwierząt gospodarskich.

⁹⁾ Ze względu na dużą zmienność stosowanych w biogazowniach rolniczych receptur fermentatu, podaną wartość można zastąpić rzeczywistą koncentracją azotu, wynikającą z laboratoryjnej analizy chemicznej, wykonanej w uprawnionej do tego celu jednostce.

¹⁰⁾ W przypadku biogazowni rolniczych, produkcję produktu pofermentacyjnego (z) oblicza się na podstawie dokumentacji technologicznej całej instalacji.

Lista upraw intensywnych

Lista upraw intensywnych w uprawie polowej:

- 1) pszenica, powyżej 120 kg N/ha,
- 2) pszenżyto, powyżej 100 kg N/ha,
- 3) żyto mieszańcowe, powyżej 100 kg N/ha,
- 4) kukurydza, powyżej 160 kg N/ha,
- 5) rzepak, powyżej 150 kg N/ha,
- 6) burak cukrowy, powyżej 150 kg N/ha,
- 7) burak pastewny, powyżej 150 kg N/ha,
- 8) ziemniak późny, powyżej 120 kg N/ha,
- 9) kapusta głowiasta biała,
- 10) kalafior,
- 11) brokuł,
- 12) kapusta brukselka,
- 13) marchew,
- 14) seler korzeniowy,
- 15) burak ćwikłowy,
- 16) ogórek,
- 17) cukinia,
- 18) cebula,
- 19) por.

Lista upraw intensywnych w uprawie pod osłonami:

- 1) pomidor,
- 2) ogórek,
- 3) papryka.

Sposób obliczania dawki nawozów azotowych mineralnych – uproszczony bilans azotu

dawka N_{\min} = plon osiągalny w gospodarstwie rolnym [t/ha] x pobranie jednostkowe azotu [kg N/t] (według tabeli 10) – \sum N z innych źródeł x równoważnik nawozowy – korekta dla roślin uprawianych po przedplonach lub międzyplonach bobowatych (według tabeli 13)/0,7 (współczynnik wykorzystania N z nawozów azotowych mineralnych)

Na słomę pozostawioną do zaorania można zastosować dodatkowo nie więcej niż 30 kg N/ha, o ile stanowisko przeznaczone jest pod zasiew ozimin.

Przykład: obliczenie dawki nawozów azotowych mineralnych pod pszenicę jarą (plon 6 t/ha) uprawianą na glebie średniej, w drugim roku po oborniku (zastosowanym pod przedplon) bydłym od krów mlecznych (1) z obory głębokiej, zastosowanym w dawce 30 t/ha. Wyznaczenie potrzeb pokarmowych pszenicy: 6 t/ha x 27 kg/t = 162 kg N/ha

1. Obliczenie ilości azotu działającego z innych źródeł:
 - 1) 30 t/ha obornika x 2,6 kg N/t (tabela 9) x 0,15 (tabela 11) = 11,7 kg N/ha;
 - 2) 62 kg N_{\min} (tabela 12) x 0,6 (tabela 11) = 37 kg N/ha.
2. Obliczenie dawki nawozów azotowych mineralnych na podstawie bilansu azotu: dawka nawozów azotowych mineralnych (N) = [potrzeby pokarmowe roślin – N działający z innych źródeł] /0,7 (współczynnik wykorzystania N z nawozów azotowych mineralnych)

dawka nawozów azotowych mineralnych (N) = 162 kg N/ha – 11,7 kg N/ha – 37 kg N/ha = 113 kg N/ha/0,7 = 161 kg N/ha

W przykładzie przedplonem nie była roślina bobowata, w związku z tym nie stosuje się korekty dawki N.

Dawka nawozów azotowych mineralnych wynosi 161 kg N/ha.

Tabela 10. Pobranie jednostkowe azotu^{1), 2)}

Rodzaj uprawy	Pobranie składnika (kg N na 1 tonę produktu)
Zboża	
Gryka	41,7
Jęczmień jary browarny	21
Jęczmień jary pastewny	24
Jęczmień ozimy	24
Kukurydza na ziarno	26
Mieszanki zbożowe na ziarno	27
Mieszanki zbożowo-strączkowe na ziarno	15

Rodzaj uprawy	Pobranie składnika (kg N na 1 tonę produktu)
Owies	22,2
Pszenica jara	27
Pszenica ozima	27
Pszenżyto	27
Żyto	24
Bobowate	
Bobik, nasiona	8
Grochy, nasiona	8
Lędwian	8
Łubiny, nasiona	0
Seradela	8
Soczewica	8
Soja, nasiona	15
Wyka	8
Oleiste	
Gorczyca, nasiona	60,5
Rzepak, nasiona	50
Rzepak	50
Słonecznik, nasiona	55
Okopowe	
Burak cukrowy	3,5
Burak pastewny	2,5
Ziemniak późny	4,2
Ziemniak wczesny	3,3
Inne	2,5
Pastewne	
Lucerna, zielona masa	0
Kapusta pastewna, zielona masa	4,2

Rodzaj uprawy	Pobranie składnika (kg N na 1 tonę produktu)
Koniczyna, zielona masa	0
Kukurydza, zielona masa	2,4
Mieszanki zbożowo-strączkowe, zielona masa	1,5
Mieszanki motylkowe z trawami, zielona masa	3,0 ³⁾
Owies, zielona masa	4
Rzepak, zielona masa	4,5
Seradela, zielona masa	0
Słonecznik, zielona masa	4,2
Trawy w uprawie polowej, zielona masa	5,1
Żyto, zielona masa	4,1
Inne bobowate, zielona masa	4,8
Inne nie bobowate, zielona masa	4
Inne, w tym uprawy trwale	
Chmiel	75
Konopie	40
Len oleisty, nasiona	40,3
Len włóknisty, słoma	49,5
Tytoń, suche liście	50
Rośliny energetyczne	
Miskant olbrzymi	8,4
Ślazier pensylwański	7,0
Pozostałe	7,0
Warzywa	
Brokuł	3,7
Burak ćwikłowy	2,7
Cebula	1,9

Rodzaj uprawy	Pobranie składnika (kg N na 1 tonę produktu)
Cykorcia sałatowa	2,5
Fasola	3,4
Koper włoski (fenkuł)	2,4
Jarmuż	4,6
Kalafior	3,2
Kalarepa	3
Kapusta brukselska	4,7
Kapusta pekińska	1,6
Kapusta głowiasta biała	2,3
Kapusta głowiasta czerwona	2,6
Kapusta włoska	2,8
Marchew	1,7
Ogórek	1,7
Por	2,6
Papryka	4
Pomidor	2
Pietruszka korzeniowa	3,5
Rzodkiewka	2
Sałata głowiasta	1,8
Sałata liściasta	1,3
Seler korzeniowy	2,7
Szpinak	3,6
Szparag	25

¹⁾ Podane wartości dotyczą pobrania na jednostkę produktu głównego, na przykład ziarna, z odpowiednią ilością produktu pobocznego, na przykład słomy.

²⁾ Dla roślin, które nie zostały wymienione w tabeli, korzysta się z danych o roślinach najbardziej zbliżonych botanicznie lub uprawowo do planowanej uprawy lub danych literaturowych zawierających informacje o wielkości pobierania azotu przez rośliny.

³⁾ Ilość azotu na każdy pokos.

Tabela 11. Równoważniki nawozowe azotu z różnych źródeł w zależności od terminu stosowania

Źródło azotu	Termin stosowania	
	jesień	wiosna
Obornik		
Bydło	0,35	0,40
Świnie	0,40	0,45
Drób nieśny	0,40	0,45
Drób rzeźny	0,45	0,50
Pozostałe przeżuwacze, konie, zwierzęta futerkowe roślinożerne	0,30	0,35
Dowolny obornik zastosowany pod przedplon	0,15	
Gnojowica/pomiot/odchody		
Bydło	0,50	0,60
Świnie	0,60	0,70
Drób nieśny – pomiot podsuszany/nie	0,45/0,65	0,50/0,75
Zwierzęta futerkowe mięsożerne	0,65	0,75
Pozostałe przeżuwacze, zwierzęta futerkowe roślinożerne	0,45	0,55
Gnojówka		
Bydło	0,55	0,75
Świnie	0,65	0,80
Drób nieśny	0,65	0,80
Drób rzeźny	0,65	0,80
Pozostałe przeżuwacze, konie, zwierzęta futerkowe roślinożerne	0,45	0,55
Frakcja stała po separacji gnojowicy		
Bydło	0,20	0,25
Świnie	0,25	0,30

Źródło azotu	Termin stosowania	
	jesień	wiosna
Frakcja ciekła po separacji gnojowicy		
Bydło	0,70	0,80
Świnie	0,75	0,85
Inne		
Produkt pofermentacyjny (frakcja płynna)	0,60	0,7
Produkt pofermentacyjny (frakcja stała)	0,3	0,4
Kompost i inne nawozy organiczne	0,30	
Azot mineralny z zasobów glebowych	0,9 ¹⁾	0,6 ²⁾

¹⁾ W uprawach roślin ozimych dla nawożenia wiosną.

²⁾ W uprawach roślin jarych.

Tabela 12. Zasoby azotu mineralnego wiosną w warstwie gleby 0-60 cm (kg N/ha)¹⁾

Kategoria agronomiczna gleby			
bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka
49	59	62	66

¹⁾ Do obliczeń podane w tabeli wartości można zastąpić wynikami badania wiosną N_{\min} dla działki rolnej i zastosować sposób obliczania podany w metodyce stacji chemiczno-rolniczej.

Tabela 13. Ilość azotu działającego pozostającego po uprawie roślin bobowatych

Rodzaj przedplonu	Bobowate w czystym siewie		Bobowate w mieszankach z trawami lub zbożami		Przyorane liście roślin korzeniowych
	plon główny	międzyplon	plon główny	międzyplon	
Przyorane resztki poźniwne	30 kg	15 kg	20 kg	10 kg	25 kg
Przyorane całe rośliny na zielony nawóz	Łubin żółty – 74 kg Groch – 77 kg Seradela – 65 kg Pozostałe – 60 kg	Koniczyna czerwona – 30 kg Koniczyna biała – 27 kg Seradela – 33 kg Pozostałe – 30 kg	50 kg	20 kg	–

Przykład obliczenia sumy azotu działającego:

Rolnik zamierza zastosować pod burak cukrowy wiosną 30 t obornika z obory płytkiej (od bydła opasowego powyżej 1 roku życia) i 140 kg N w nawozach azotowych mineralnych na glebie średniej.

Obliczenie ilości azotu działającego (Nd) = Nd z obornika + Nd z gleby + Nd z nawozów azotowych mineralnych

Nd z obornika = 30 t/ha x 2,7 kg N/t (tabela 9) x 0,4 (tabela 11) = 32 kg N/ha

Nd z gleby = 62 kg N/ha (tabela 12) x 0,6 (tabela 11) = 37 kg N/ha

Nd z nawozów azotowych mineralnych = 140 kg N/ha

Suma azotu działającego = 32 kg N/ha + 37 kg N/ha + 140 kg N/ha = 209 kg N/ha

Sumaryczna ilość azotu działającego (209 kg/ha) jest większa od maksymalnej wartości z tabeli 14, która wynosi 180 kg N/ha.

Obliczenia wskazują, że rolnik powinien zmniejszyć dawkę azotu w nawozach azotowych mineralnych co najmniej o 39 kg N/ha.

Przykład dla wysokich plonów:

Rolnik stwierdza, że w jego gospodarstwie przeciętny plon buraka wynosi 70 ton/ha. Wtedy pobranie wyniesie 70 t/ha x 3,5 kg/t = 245 kg/ha. Rolnik może sporządzić plan nawożenia azotem na podstawie rzeczywistego pobrania przez buraka, musi jednak sporządzić plan nawożenia azotem dla pozostałych upraw w gospodarstwie (rozdział 1.5.3. ust. 2).

Tabela 14. Maksymalne ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł¹⁾, dla upraw w plonie głównym (N w kg/ha) dla plonów uzyskiwanych w warunkach uregulowanego odczynu gleby, zbilansowanego nawożenia azotem, fosforem i potasem (NPK) i stosowania integrowanej ochrony roślin

Rodzaj uprawy	Maksymalne ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł (N kg/ha) ²⁾
Zboża	
Gryka	100
Jęczmień jary browarny	80
Jęczmień jary pastewny	140
Jęczmień ozimy	140
Kukurydza na ziarno	240
Mieszanki zbożowe na ziarno	140
Mieszanki zbożowo-strączkowe na ziarno	100
Owies	120

Rodzaj uprawy	Maksymalne ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł (N kg/ha) ²⁾
Pszenica jara	160
Pszenica ozima	200
Pszenżyto	180
Żyto populacyjne	120
Żyto mieszańcowe	150
Bobowate	
Bobik	30 kg z nawozów azotowych mineralnych lub 50 kg z nawozów naturalnych
Grochy	
Lędwian	
Łubiny	
Seradela	
Soczewica	
Soja	
Wyka	
Oleiste	
Gorzycza	120
Rzepak	240
Rzepik	180
Słonecznik (nasiona)	130
Inne oleiste	160
Okopowe	
Burak cukrowy	180
Burak pastewny	200
Ziemniak późny	180
Ziemniak wczesny	90
Inne	150
Pastewne	
Dynia pastewna	80

Rodzaj uprawy	Maksymalne ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł (N kg/ha) ²⁾
Kapusta pastewna	280
Kukurydza na zielonkę	240
Grunt w użytkowaniu kośno-pastwiskowym	160
Łąka 1 pokos	60
Łąka 2 pokosy	120
Łąka 3 pokosy	160
Łąka 4 pokosy	220
Mieszanki zbożowo-strączkowe na zieloną masę	100
Bobowate na zielonkę: esparceta, komonica, koniczyna, lucerna, nostryk i inne	30 kg z nawozów azotowych mineralnych lub 50 kg z nawozów naturalnych
Mieszanki bobowate z trawami	150
Owies na zielonkę	120
Perko	140
Rzepak	200
Słonecznik	120
Trawy w uprawie polowej	300
Żyto na zielonkę	120
Inne, w tym uprawy trwale	
Chmiel	350
Facelia	100
Konopie	120
Len oleisty, nasiona	80
Len włóknisty, słoma	80
Mak	90
Proso	140
Sorgo, w tym zasiewy mieszane z kukurydzą	200
Tytoń	160

Rodzaj uprawy	Maksymalne ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł (N kg/ha)²⁾
Rośliny energetyczne	
Miskant olbrzymi	100
Ślázowiec pensylwański	100
Pozostałe	80
Warzywa wieloletnie	
Warzywa: rabarbar	200
szczaw	150
chrzan	200
szparag	150
Warzywa polowe	
Arbuz	150
Bób	60
Brokuł	250
Brukiew	150
Brukselka	250
Burak éwikłowy	150
Cebula	200
Cukinia	180
Cykoria	150
Czosnek	120
Dynia	200
Endywia	120
Fasola	60
Jarmuż	200
Kabaczek	180
Kalafior	350
Kalarepa	150
Kapusta	300

Rodzaj uprawy	Maksymalne ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł (N kg/ha) ²⁾
Koper	120
Koper włoski (fenkuł)	120
Marchew	200
Melon	150
Oberżyna	180
Ogórek	200
Papryka	300
Pasternak	150
Pietruszka	100
Pomidor	180
Por	250
Rzepa	140
Rzodkiew	140
Rzodkiewka	100
Sałata	100
Seler korzeniowy	250
Seler naciowy	200
Szcypiorek	110
Szparag	200
Szpinak	150
Rośliny sadownicze	
Sady	100
Krzewy owocowe	80
Truskawka	60
Uprawy szkółkarskie (sadownicze i ozdobne) polowe, gruntowe, kontenerowe	
Drzewa i krzewy owocowe, truskawki	120
Siewki ozdobnych gatunków liściastych	150

Rodzaj uprawy	Maksymalne ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł (N kg/ha)²⁾
Siewki roślin iglastych	120
Krzewy liściaste	140
Krzewy iglaste	80
Byliny	60
Róże	150
Rośliny ozdobne uprawy polowe, gruntowe	
Hiacynt	250
Irys holenderski	200
Konwalia	120
Krokus	200
Lilia	180
Mieczyk	250
Narcyz	200
Piwonia	60
Rośliny na suche bukiety	80
Słonecznik na kwiat cięty	160
Szafirek	200
Tulipan	200
Zimowit	250
Inne gatunki gruntowych roślin ozdobnych	170

¹⁾ Z zastosowaniem równoważników nawozowych, o których mowa w tabeli 11.

²⁾ Maksymalne ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł należy pomniejszyć o:

- 1) 20% – w przypadku gleb bardzo lekkich (do 10% cząstek o wymiarach poniżej 0,02 mm);
- 2) 10% – w przypadku gleb lekkich (11–20% cząstek o wymiarach poniżej 0,02 mm).

Tabela 15. Ewidencja zabiegów agrotechnicznych związanych z nawożeniem azotem

Data zastosowania nawozu¹⁾	Uprawa, na której zastosowano nawóz (gatunek)	Powierzchnia uprawy (ha)	Powierzchnia, na której zastosowano nawóz (ha)	Rodzaj nawozu (zawartość N)	Dawka zastosowanego nawozu (kg N/ha)	Dawka zastosowanego nawozu (N/ha zastosowaną powierzchnię uprawy)

¹⁾W przypadku nawożenia na terenie o dużym nachyleniu podaje się również datę przyorania lub wymieszania nawozu naturalnego z glebą.

Harmonogram rzeczowy i czasowy realizacji środków, o których mowa w art. 104 ust. 2 pkt 1 lit. a–e ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

Zakres regulacji	Lokalizacja w Programie		Początek obowiązywania	Podmioty, których dotyczy regulacja
	rozdział/ podrozdział	ustęp		
Ograniczenie rolniczego wykorzystania nawozów	1.2		z dniem wejścia w życie Programu	podmioty prowadzące produkcję rolną i podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne
Okresy nawożenia	1.3		z dniem wejścia w życie Programu	podmioty prowadzące produkcję rolną i podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne
Warunki przechowywania nawozów naturalnych oraz postępowanie z odciekami	1.4	1, 3, 7–10 i 12–15	z dniem wejścia w życie Programu	podmioty prowadzące produkcję rolną i podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne
		2, 4–6 i 11 pkt 1	z dniem 31 grudnia 2021 r.	podmioty prowadzące chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie większej niż 210 DJP, w tym podmioty prowadzące chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior
		2, 4–6 i 11 pkt 2	z dniem 31 grudnia 2024 r.	podmioty prowadzące chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie mniejszej lub równej 210 DJP
Dawki i sposoby nawożenia azotem	1.5.1		z dniem wejścia w życie Programu	podmioty prowadzące produkcję rolną i podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

	1.5.2	1, 3, 5, 6 i 8	z dniem 1 stycznia 2019 r.	podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, które prowadzą chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla sów o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior
		2, 3, 5, 7 i 8	z dniem 1 stycznia 2019 r.	podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, posiadający gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych, lub uprawiający uprawy intensywne, których lista została określona w załączniku nr 7 do Programu, na gruntach ornych na powierzchni powyżej 50 ha, lub utrzymujący obsadę większą niż 60 DJP według stanu średniorocznego
		4	z dniem 1 stycznia 2019 r.	podmiot nabywający nawóz naturalny lub produkt pofermentacyjny do bezpośredniego rolniczego wykorzystania w celu nawożenia lub poprawy właściwości gleby, od podmiotu importującego nawóz naturalny lub produkt pofermentacyjny lub od podmiotu, o którym mowa w ust. 1 rozdziału 1.5.2
	1.5.3		z dniem wejścia w życie Programu	podmioty prowadzące produkcję rolną i podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, z wyjątkiem podmiotów, których dotyczy obowiązek opracowania planu nawożenia azotem